

პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი

დასკვნა საქართველოს კანონის პროექტზე
„საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის
შესახებ“

(მესამე წარდგენა)

პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

2014 წ.

დასკვნის შესახებ

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი წარმოადგენს დამოუკიდებელ ფისკალურ ინსტიტუციას, რომლის უმთავრესი მიზანია აღმასრულებელი ხელისუფლების ფისკალური პოლიტიკის დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ანალიზით, კვლევითა და შეფასებით ხელი შეუწყოს სახელმწიფო ფინანსების მართვაზე საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერებას და შესაბამისად, საჯარო ფინანსების ჯანსაღ, გამჭვირვალე მართვასა და ფისკალურ მდგრადობას საშუალო/გრძელვადიანი პერიოდისათვის. ზემოაღნიშნული მანდატის სრულყოფილად შესრულების მიზნით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი მისი საქმიანობისას ითვალისწინებს ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ დეკლარირებულ ძირითად პრინციპებს დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისათვის.

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის დასკვნა საქართველოს კანონის პროექტზე მომდევნო ფისკალური წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ მიზნად ისახავს:

- ერთი მხრივ, წარმოადგინოს ბიუჯეტის კანონის პროექტით გათვალისწინებული მაჩვენებლების მიმოხილვა, მათ შორის, ბიუჯეტის საშემოსავლო და ხარჯვითი ნაწილის დინამიკა გასული წლების ტენდენციების და ფისკალური პოლიტიკის აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ განსაზღვრული ძირითადი მიმართულებების გათვალისწინებით.
- მეორე მხრივ კი, შეაფასოს კანონპროექტით გათვალისწინებული მაჩვენებლების შესაბამისობა საშუალოვადიანი ფისკალური მდგრადობის კურსთან და მოკლე/საშუალოვადიანი პერიოდის ფისკალური რისკები. ზემოაღნიშნული მიზნით ალტერნატიულ წყაროებსა და დამოუკიდებელ ანალიზზე დაყრდნობით დასკვნა აფასებს კანონპროექტის საფუძვლად გამოყენებული მაკროეკონომიკური პროგნოზების საფუძვლიანობას, ასევე წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური დაშვებების გათვალისწინებით კანონპროექტით გათვალისწინებული საბიუჯეტო აგრეგატების გეგმური მაჩვენებლების საფუძვლიანობას და ცალკეულ ფისკალურ რისკებს მაკროეკონომიკური გარემოს განსხვავებული განვითარების შემთხვევაში მომდევნო ფისკალური წლისათვის.

შინაარსი

დასკვნის შესახებ	2
შემაჯამებელი მიმოხილვა	4
მაკროეკონომიკური გარემოს მიმოხილვა და დაშვებები 2014-2015 წლებისათვის.....	8
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები	11
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები	12
სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები	12
სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები.....	22
სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები.....	24
სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების დინამიკა.....	29

შემაჯამებელი მიმოხილვა

- საქართველოს 2015 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტი ძირითადად შესაბამისობაშია ფისკალური პოლიტიკის მთავრობის მიერ განსაზღვრულ ამოცანებთან საშუალოვადიანი პერიოდისათვის. კერძოდ ისევე როგორც პირველი წარდგენისას, პრიორიტეტების მიხედვით მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონთან შედარებით ნომინალურ გამოსახულებაში დაფინანსების ყველაზე მასშტაბური ზრდა გათვალისწინებულია შემდეგი პრიორიტეტებისათვის: რეგიონალური განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი (201.6 მლნ ლარი), ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა(170 მლნ ლარი), თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება (166.6 მლნ ლარი), განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება (141 მლნ ლარი), სოფლის მეურნეობა(72 მლნ ლარი).

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები

- კანონპროექტის პირველ წარდგენასთან შედარებით, საბაზისო სცენარით გათვალისწინებულ მაკროეკონომიკურ დაშვებებს არსებითი ცვლილება არ განუცდია, ამასთან, კანონპროექტზე თანდართულია ინფორმაცია მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარისაგან გადახრების შემთხვევაში ფისკალური აგრეგატების დინამიკის შესახებ, როგორც 2015 წელს ისე საშუალოვადიან პერიოდში, რაც პოზიტიურად უნდა შეფასდეს.
- სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობებთან მიმართებაში, 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ წარმოდგენილი კანონპროექტით შემოსულობების ჯამური მაჩვენებელი ბიუჯეტის მეორე წარდგენასთან (გადამუშავებულ ვარიანტთან) შედარებით იზრდება 305.0 მლნ ლარით (3.2 %-ით), ძირითადად ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობების 280 მლნ ლარით მატების გავლენით (იმატებს, აგრეთვე, ფინანსური(სესხების დაფარვით მიღებული სახსრები) და არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლებით(პრივატიზება) შემოსულობებიც). შესაბამისად, 2014 წელთან შედარებით შემოსულობების ზრდის მაჩვენებელი 770.0 მლნ ლარსა და 8.5 %-ს შეადგენს.
- წარმოდგენილი კანონპროექტით საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი ბიუჯეტის მეორე წარდგენის დონეზეა განსაზღვრული და შეადგენს 7,600 მლნ ლარს, რაც 2014 წლისათვის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ წლიურ მაჩვენებელს 11.4%-ით აღემატება, რაც ნაწილობრივ უკავშირდება აქციზის სახით მისაღები შემოსავლების ზრდას, საგადასახადო კოდექსში ინიცირებული ცვლილების შესაბამისად. თუმცა დაგეგმვის პროცესის რეალისტურად წარმოსადგენად მიზანშეწონილია 2015 წლის წარმოდგენილი მაჩვენებლები განხილულ იქნას არა მხოლოდ 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ მაჩვენებლებთან, არამედ მიმდინარე წლის მოსალოდნელ მაჩვენებლებთან მიმართებაში, რომლებიც ითვალისწინებს მიმდინარე წლის 10 თვის მდგომარეობით მობილიზების ტენდენციებს. საბიუჯეტო ოფისის მიერ გასული წლების მობილიზების ტენდენციებსა და ექსტრაპოლაციის მეთოდზე დაყრდნობით გაანგარიშებულ მიმდინარე წლის მოსალოდნელ

მაჩვენებელთან შედარებით 2015 წლის საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მოცულობა დაახლოებით 9.9%-ით იზრდება, რაც წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური სცენარის გათვალისწინებით, რეალისტურად შეიძლება შეფასდეს. თუმცა საყურადღებოა გადასახადების ცალკეული ტიპების მიხედვით შემოსავლების დინამიკა. კანონპროექტით გათვალისწინებულია მოგების გადასახადის 12.6%-ით ზრდა მიმდინარე წლის მოსალოდნელ მაჩვენებელთან შედარებით, რაც გასული წლების გამოცდილებიდან გამომდინარე დამატებით დასაბუთებას საჭიროებს. რაც შეეხება გადასახადების სხვა ტიპებს, საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, გასული და მოსალოდნელი ზრდის ტემპის გათვალისწინებით, შეიძლება მიჩნეულ იქნას, რომ დამატებითი ღირებულების გადასახადისათვის კანონპროექტით წარმოდგენილია მობილიზების კონსერვატული გეგმური მაჩვენებელი.

- საგადასახადო შემოსავლების გეგმური მაჩვენებლების სრულყოფილად შეფასებისათვის ოფიციალურ მაკროეკონომიკურ პროგნოზებზე დაყრდნობით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ გაანგარიშებულ იქნა სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების დამოუკიდებელი საპროგნოზო მაჩვენებლები. საპროგნოზო მაჩვენებლები მომზადებულ იქნა მიმდინარე 2014 წლის შემოსავლების მობილიზების სამი განსხვავებული სცენარისათვის(დეტალურად, იხ. დასკვნის შესაბამისი ნაწილი). მიმდინარე წლის 10 თვის მობილიზების ტენდენციების გათვალისწინებით გაანგარიშებული 2015 წლის საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარება ბიუჯეტის კანონპროექტით წარმოდგენილ მაჩვენებლებთან იმავე ტენდენციებზე მიუთითებს, რაზეც შემოთმობველი შეფასებისას იქნა აღნიშნული. კერძოდ, 2015 წლისთვის სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების ჯამური საპროგნოზო მოცულობა შეადგენს 7,764 მლნ ლარს, რაც 2015 წლისთვის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ წლიურ მაჩვენებელს 0.5%-ით აღემატება. რაც შეეხება გადასახადების ცალკეულ ტიპებს, მოგების გადასახადისათვის გაანგარიშებული საპროგნოზო მაჩვენებლები მცირედით(-2.9%, შესაბამისად) ნაკლებია 2015 წლის ბიუჯეტის კანონის პროექტის შესაბამის მაჩვენებელზე, თუმცა ამავდროულად, საპროგნოზო მაჩვენებლის შედარება ბიუჯეტის კანონპროექტით განსაზღვრულ მაჩვენებელთან ავლენს, რომ დღგ-სათვის წარმოდგენილია კონსერვატული სცენარი. რაც შეეხება, აქციზის სახით მისაღები შემოსავლების გაანგარიშებას, გასათვალისწინებელია, რომ აღნიშნული ეყრდნობა საგადასახადო კოდექსში ინიცირებული ცვლილების გავლენის შეფასებას 110 მლნ ლარის დონეზე და არ ითვალისწინებს შესაბამის პროდუქციაზე ფასების ზრდის გავლენით მოთხოვნის შესაძლო შემცირებას(აღნიშნულთან დაკავშირებით, იხ. საბიუჯეტო ოფისის დასკვნა შესაბამის კანონპროექტზე).

- საგადასახადო შემოსავლების სენსიტიურობასთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, ოფიციალური საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან, რეალური მშპ-ს ზრდისა ან ინფლაციის ზრდის მიმართულებით 1%-იანი გადახრის შემთხვევაში(დამოუკიდებლად), ბიუჯეტის წარმოდგენილი გეგმური მაჩვენებლისაგან საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მაჩვენებლის საშუალო გადაჭარბება 1.3%-ს უტოლდება, ხოლო 0.5%-იანი გადახრის შემთხვევაში საშუალოდ - 0.9%-ს. რაც შეეხება გადახრებს კლების მიმართულებით,

რეალური მშპ-ს ზრდისა ან ინფლაციის კლების მიმართულებით 1%-იანი გადახრის შემთხვევაში, საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მაჩვენებელი ბიუჯეტის წარმოდგენილ გეგმური მაჩვენებელზე საშუალოდ 0.4%-0.3%-ით ნაკლებია, ხოლო 0.5%-იანი გადახრის შემთხვევაში დაახლოებით ბიუჯეტით გათვალისწინებულ გეგმას უტოლდება (0%-0.1%). ამასთან, იმ შემთხვევის დროს, როდესაც ადგილი აქვს რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპისა და ინფლაციის ერთობლივ უარყოფით გადახრას 1%-ით, პროგნოზი გეგმურ მაჩვენებელზე ნაკლებია 1.2%-ით. ზემოაღნიშნული და ანალიზის შედეგების შედარება პირველი და მეორე წარდგენით გათვალისწინებულ მაჩვენებლებთან მიანიშნებს, რომ კანონის პროექტის მესამე წარდგენით წინა წარდგენებთან შედარებით, წარმოდგენილია საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მაჩვენებლის ნაკლებად კონსერვატიული(უფრო რეალისტური) გეგმა(დეტალურად გადასახადების ტიპების სენსიტიურობის შესახებ მაკროცვლადების გადახრების მიმართ, იხ. დასკვნის შესაბამისი ნაწილი და დანართი 2).

- წარმოდგენილი კანონპროექტით, სხვა შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი მეორე წარდგენის დონეზე, 275.0 მლნ ლარის ოდენობით არის განსაზღვრული ანუ მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონის გეგმურ მაჩვენებელთან შედარებით მცირდება 80.0 მლნ ლარით, რაც ძირითადად საკუთრებიდან შემოსავლების(დივიდენდების) და სანქციებისა და ჯარიმების მუხლით შემოსავლების შემცირებას უკავშირდება. ამასთან, ფინანსთა სამინისტროს ინფორმაციით, 2014 წლის მობილიზების არსებული ტენდენცია და წარმოდგენილი გეგმური მაჩვენებელი უკავშირდება მთავრობის მიდგომას, მოახდინოს წმინდა მოგების საწარმოთა განკარგვაში დატოვება რეინვესტირებისათვის.

პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი

სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები

- სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით, წარმოდგენილი კანონპროექტით პირველ წარდგენასთან შედარებით კორექტირებულია როგორც გადასახდელების ჯამური მოცულობა, ისე მისი ცალკეული კომპონენტები. კერძოდ, წარმოდგენილი კანონპროექტით, მეორე წარდგენასთან შედარებით გადასახდელების ჯამური მოცულობა გაზრდილია 55 მლნ ლარით, ძირითადად ფინანსური აქტივების ზრდისა და ვალდებულებების კლების მუხლით გადასახდელების ზრდის გავლენით. 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ წლიურ გეგმასთან შედარებით, გადასახდელების ჯამური მოცულობის ზრდის ტემპი შეადგენს 5.5%-ის დონეზე, 495 მლნ ლარის ოდენობით, მათ შორის გათვალისწინებულია ხარჯებისა(მიმდინარე ხარჯები) არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით გადასახდელების(კაპიტალური ხარჯები) ზრდა შესაბამისად, 6%-ითა და 16%-ით. რაც შეეხება ფინანსური აქტივების ზრდას(სესხების გაცემა და აქციების/წილის ზრდა) გათვალისწინებულია აღნიშნული მუხლით გადასახდელების ზრდა 89 მლნ ლარით. ასიგნებების დინამიკას მხარჯავი დაწესებულებების მიხედვით წარმოდგენილია დანართის სახით.
- რაც შეეხება საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელებს, მეორე წარდგენასთან შედარებით მათ მოცულობას არსებითი ცვლილება არ განუცდია. ძირითადი

ცვლილება უკავშირდება საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვის სახსრების მატებას 15 მლნ ლარით, გაცვლითი კურსის ცვლილების გავლენით. მიმდინარე წელთან შედარებით საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების შემცირების ტენდენცია ძირითადად დაკავშირებულია საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვის პროგრამის 160 მლნ ლარის ოდენობით შემცირებასთან. თუმცა საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების გეგმური მაჩვენებლების ანალიზისას გასათვალისწინებელია, რომ არსებული კანონმდებლობით წლის განმავლობაში საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახდელების პროგრამებს შორის სახსრების განაწილებაზე %-ული ლიმიტი განსაზღვრული არ არის.

სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების დინამიკა

- საგარეო ვალდებულებებთან მიმართებაში, 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტის საბოლოო ვარიანტის მიხედვით, საგარეო ვალდებულებების ზრდა განსაზღვრულია 1,010 მლნ ლარის დონეზე, რაც გადამუშავებული ვარიანტით განსაზღვრულ ანალოგიურ მაჩვენებელზე 80 მლნ ლარით (8.6 %) მეტია. ანალოგიურად წინა წარდგენასთან შედარებით, 10 მლნ ლარით არის გაზრდილი საგარეო ვალდებულებების კლება, რაც დაკავშირებულია იმ ფაქტთან, რომ 2015 წლის ბიუჯეტის კანონის საბოლოო ვარიანტით, სახელმწიფო ვალის კომპონენტი გაანგარიშებულია ახალი გაცვლითი კურსის (1 აშშ დოლარი=1.80 ლარი) მიხედვით და ვალდებულებების დაფარვის ნაწილში აღნიშნული ცვლილება უკავშირდება გაცვლითი კურსის კორექტირებას.
- რაც შეეხება საშინაო ვალდებულებების დინამიკას, საშინაო ვალდებულებების ზრდის (ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა) მუხლით შემოსულობები მეორე წარდგენასთან შედარებით გაზრდილია 200 მლნ ლარით და განსაზღვრულია მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონით გათვალისწინებული მაჩვენებლის - 600 მლნ ლარის დონეზე. აღნიშნული უკავშირდება იმ ფაქტს, რომ კანონპროექტის საბოლოო ვარიანტით, წინა წარდგენებისაგან განსხვავებით, გათვალისწინებულია ეკონომიკის გრძელვადიანი რესურსით უზრუნველყოფის ხელშეწყობის მექანიზმისათვის 200 მლნ ლარის ოდენობით სახაზინო ობლიგაციებისა და ვალდებულებების გამოყენება.
- წარმოდგენილი კანონპროექტით. მშპ-ს საპროგნოზო მაჩვენებლებთან მიმართებაში ვალის კოეფიციენტი 34.7%-იდან 37.2%-მდე იზრდება, თუმცა მცირედით იცვლება სახელმწიფო ვალის სტრუქტურა, კერძოდ, მცირდება სახელმწიფო საგარეო ვალის და შესაბამისად იზრდება საშინაო ვალის %-ული წილი სახელმწიფო ვალის პორტფელში. აქვე მნიშვნელოვანია, რომ კანონპროექტს თან ერთვის მთავრობის ვალის მდგრადობის ანალიზი, რომელიც ასახავს ვალის დინამიკას საშუალოვადიან პერიოდში ძირითადი მოქმედი ცვლადების საბაზისო სცენარისაგან გადახრის შემთხვევაში (დეტალურად აღნიშნულ საკითხზე იხ. დასკვნის შესაბამისი ნაწილი).

მაკროეკონომიკური გარემოს მიმოხილვა და დაშვებები 2014-2015 წლებისათვის

ფისკალური რისკების ანალიზისას, მაკროეკონომიკურ დაშვებებთან მიმართებაში საბიუჯეტო აგრეგატებზე ზეგავლენის არსებითობის თვალსაზრისით, გამოყოფენ შემდეგ ძირითად ცვლადებს: რეალური მშპ-ს ზრდა, საერთაშორისო ბაზარზე საპროცენტო განაკვეთების ცვლილება, ინფლაციის ტემპი, გაცვლითი კურსი, იმპორტის ზრდის ტემპი. ანგარიშში წარმოდგენილია ოფიციალური საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს ბაზისად გამოყენებული მაკროეკონომიკური დაშვებების ანალიზი, ასევე ზემოაღნიშნულთაგან ცალკეული რისკების მოსალოდნელი ზეგავლენის შეფასება სახელმწიფო ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილსა და სახელმწიფო ვალის მოცულობაზე, პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის დამოუკიდებელ გაანგარიშებებსა და ალტერნატიულ წყაროებზე დაყრდნობით.

„საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის მესამე წარდგენით წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური ჩარჩო არსებითად არ განსხვავდება მეორე და ასევე პირველი წარდგენისას კანონპროექტზე თანდართული 2015-2018 წწ. ქვეყნის “ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით” წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური სცენარისაგან. სხვაობები ვლინდება აღნიშნული დოკუმენტის მეორე წარდგენით, პირველი წარდგენით, პირველადი ვარიანტით, და ასევე 2014-2017 წწ. პერიოდისათვის მომზადებულ ამავე დოკუმენტით წარმოდგენილ სცენარებში. კერძოდ, 2015-2018 წლებისათვის „ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის“ (BDD) წარმოდგენილი ვარიანტით 2015 წელს ნომინალური მთლიანი შიდა პროდუქტი 31,860.0 მილიონი ლარით არის განსაზღვრული, რაც წინა წარმოდგენილ კანონპროექტში ასახულ მონაცემს 26.6 მილიონით აღემატება, თუმცა 2015-2018 წწ. BDD დოკუმენტის პირველადი ვარიანტის (06/2014წ) ანალოგიურ მონაცემზე -279.5 მილიონი ლარით ნაკლებია. მცირედიტაა კორექტირებული მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის საპროგნოზო მაჩვენებელი, კერძოდ, მესამე წარდგენისას წარმოდგენილი მონაცემებით 2015 წლისათვის მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი მშპ-სთან განსაზღვრულია -7.8%-ის ფარგლებში, რაც პირველ ვარიანტში (09/2014) -7.5%-ით იყო განსაზღვრული, ხოლო მეორე ვარიანტში (11/2014) -7.4%-ით. 2014-2017 წლის იმავე სახის დოკუმენტის აღნიშნული მაჩვენებლის საპროგნოზო %-ული წილი მშპ-სთან -3.5%-ის დონეზე იყო განსაზღვრული, რაც შესაბამის პერიოდში სავაჭრო სალდოს განვითარების განსხვავებულ მოლოდინებს უკავშირდებოდა.

ინდიკატორის პროგნოზი 2015 წლისათვის(BDD)	2012-2015წწ.	2013-2016წწ.	2013-2016წწ.	2014-2017წწ.	2014-2017წწ.	2015-2018წწ.	2015-2018 წწ.	2015-2018 წწ.	2015-2018 წწ.
	საბოლოო ვარიანტი (01/2012 წ.)	პირველი წარდგენა (09/2012წ.)	საბოლოო ვარიანტი (01/2013 წ.)	პირველი წარდგენა (09/2013წ.)	საბოლოო ვარიანტი (01/2014 წ.)	პირველადი ვარიანტი (30/06/2014წ.)	პირველი წარდგენა (09/2014წ.)	მეორე წარდგენა (11/2014წ.)	მესამე წარდგენა (12/2014წ.)
რეალური მშპ (ზრდის ტემპი)	7.0	-	6.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	38,851.8	-	36,095.2		31,744.5	32,140.1	31,834.0	31,834.0	31,860.6
სამომხმარებლო ფასების ინდექსი (საშუალო პერიოდის განმავლობაში)	6.0	-	5.0	3.0	3.0	5.0	4.0	4.0	4.0

მიმდინარე ანგარიში (%-ად მშპ-სთან)	-6.1	-	-7	-3.7	-3.5	-7.2	-7.5	-7.4	-7.8
--	------	---	----	------	------	------	------	------	------

ცხრილი 1. BDD დოკუმენტით განსაზღვრული საპროგნოზო მაჩვენებლების დინამიკა 2015 წლისათვის.

გასული წლის გამოცდილებიდან გამომდინარე, საყურადღებოა ოფიციალური საპროგნოზო მაჩვენებლების მიმართება ალტერნატიული წყაროების საპროგნოზო მაჩვენებლებთან. წარმოდგენილი 2014 და 2015 წლების საპროგნოზო მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები არსებით გადახრას არ ავლენს ალტერნატიული წყაროთა მიერ მოცემულ პროგნოზებთან, თუმცა მცირე განსხვავება ვლინდება საშუალოვადიან პერიოდში მოცემულ მაჩვენებლებთან მიმართებაში. კერძოდ, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შეფასებით, საბაზისო სცენარად განხილულია საშუალოვადიან პერიოდში 5%-იანი ეკონომიკური ზრდა, თუმცა BDD-ს წარმოდგენილი დოკუმენტით აღნიშნული მაჩვენებელი 2016-2018 წლებისათვის 5.5%-ს შეადგენს. ამასთანავე, განსხვავება ვლინდება სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდის ტემპის მაჩვენებელთან მიმართებაში. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის საბაზისო სცენარით, სამომხმარებლო ფასების ინდექსის საპროგნოზო ზრდის ტემპი 2015 წლისათვის 4.9%-ს შეადგენს, ხოლო BDD დოკუმენტის მონაცემებით - აღნიშნული მაჩვენებელი 4.0%-ია.

	რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი		სამომხმარებლო ინდექსის ზრდის ტემპი (პერიოდის საშუალო)		მომდინარე დეფიციტი(%-ად მშპ-სთან)	ანგარიშის
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
ოფიციალური პროგნოზი(BDD) (2015-2018 წ.)	5.0	5.0	3.5	4.0	-8.4	-7.8
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი(08.14)	5.0	5.0	4.6	4.9	-8.4	-7.9
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (05.14) ¹	5.0	5.0	4.0	4.6	-7.9	-7.3
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი(08.13) ²	6.6	-	4.5	-	-7.7	-7.1
ევროპის გაერთიანებისა და რეკონსტრუქციის ბანკი (05.2014) ³	4.0	4.0	4.0	-	-	-

ცხრილი 2. საპროგნოზო მაჩვენებლები 2014-2015 წლებისათვის BDD დოკუმენტისა და ალტერნატიული წყაროების მიხედვით.

დამატებით პოზიტიურად უნდა შეფასდეს, რომ ბიუჯეტის კანონპროექტს თან ერთვის ინფორმაცია ფისკალური რისკების შესახებ. საერთაშორისო პრაქტიკით⁴, ფისკალური რისკი განიმარტება, როგორც ფისკალური აგრეგატების გადახრები იმ მოსალოდნელი მაჩვენებლებისაგან, რომლებიც განისაზღვრა ბიუჯეტის დაგეგმვის ეტაპზე ან ფისკალური პროგნოზების ფორმირებისას. ფისკალური რისკების ძირითად წყაროებად გამოყოფენ მაკროეკონომიკური ცვლადების მოულოდნელ ცვლილებას, მათ შორის სახელმწიფო ვალის სტრუქტურასთან კავშირში, და სახელმწიფოს პირობით ვალდებულებებს. რიგ შემთხვევებში ფისკალური რისკების გაუთვალისწინებლობა, მაგალითად, მაკროეკონომიკური გარემოს მოულოდნელი განვითარების შედეგად სახელმწიფოს დამატებითი დანახარჯები, ან გადახრები შემოსავლების მოსალოდნელი დონიდან, იწვევს სახელმწიფოს ვალდებულებების ზრდას, რეფინანსირების სიძნელებებს და საფრთხეს უქმნის სახელმწიფოს მოკლე და საშუალოვადიან ფისკალურ მდგრადობას. საყურადღებოა, რომ საერთაშორისო სავალუტო ფონდის კვლევაზე დაყრდნობით, ფისკალური რისკების შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენა/გამჭვირვალობა პოზიტიურ კავშირშია ქვეყნის სუვერენულ საკრედიტო რეიტინგთან და მის წვდომასთან საერთაშორისო კაპიტალურ ბაზრებზე. ისევე როგორც საერთაშორისო პრაქტიკით, წარმოდგენილი ინფორმაციით, ძირითად რისკებად

¹Regional Economic Outlook. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/reo/2014/mcd/eng/pdf/menacca0514.pdf>

² IMF Country Report No. 13/264. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2013/cr13264.pdf>

³ Regional Economic Prospects in EBRD Countries of Operations: September 2014. <http://www.ebrd.com/downloads/research/REP/rep-2014.pdf>

⁴ Ter-Minassian T.,2008, „Fiscal Risks—Sources, Disclosure, and Management“,IMF Working Paper, (Washington, DC: International Monetary Fund)

განიხილება მაკროეკონომიკური ცვლადების გადახრა საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან. ფისკალურ აგრეგატებზე გავლენის მატერიალობის შესაბამისად, სცენარების ფორმულირება ეყრდნობა ორი ძირითადი ცვლადის - ეკონომიკური ზრდისა და ფასების ზრდის ტემპის გადახრას საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან. კერძოდ, წარმოდგენილი ინფორმაციით, **საბაზისო სცენარი** ეყრდნობა 5 პროცენტის ეკონომიკური ზრდასა და 4 პროცენტის ინფლაციის დაშვებას, რასაც ეყრდნობა 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ კანონი და საშუალოვადიანი ფისკალური გეგმა. **პოზიტიური სცენარი** ითვალისწინებს 2015 წლისათვის ეკონომიკის 6.2 პროცენტით და ფასების დონის 5 პროცენტით ზრდის დაშვებას. ხოლო შემდგომ პერიოდში ეკონომიკის 7 პროცენტით, ხოლო ფასების საშუალოდ 5 პროცენტით ზრდას. ზემოაღნიშნული სცენარის შემთხვევაში, წარმოდგენილი ინფორმაციით, გათვალისწინებული იქნება ხარჯების საბაზისო სცენარის შესაბამის დონეზე შენარჩუნება, რაც გამოიწვევს საბაზისო სცენართან შედარებით ბიუჯეტის დეფიციტის შემცირებას, ფისკალური ბუფერის ზრდას და მთავრობის ვალის კლებას. რაც შეეხება **ნეგატიურ** სცენარს, აღნიშნული სცენარი 2015 წლისათვის ეყრდნობა ეკონომიკის 3.5 პროცენტის და ფასების 3.2 პროცენტის ზრდის დაშვებას, ხოლო შემდგომ პერიოდში ეკონომიკის 3.5 პროცენტით და ფასების საშუალოდ 3 პროცენტით ზრდას, რის საპასუხოდაც, წარმოდგენილი ინფორმაციით, შოკის წლისათვის მოხდება არაფინანსური აქტივების ზრდის (ე.წ. კაპიტალური ხარჯების) შემცირება საგადასახადო შემოსავლების დანაკლისის 70%-ით, ხოლო ბიუჯეტის დეფიციტის ზრდა დარჩენილი 30%-ით. ხოლო ნეგატიური შოკის შემდგომი წლის ბიუჯეტი დაიგეგმება არაფინანსური აქტივები შენარჩუნდება საბაზისო სცენარის შესაბამისად (რომელიც დაგეგმილი იყო შოკის არ არსებობის შემთხვევაში), ხოლო საგადასახადო შემოსავლების კლება სრულად დაკომპენსირდება მიმდინარე ხარჯების შესაბამისი შემცირებით.

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები

2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ წარმოდგენილი კანონპროექტით, სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობების ჯამური მაჩვენებელი ბიუჯეტის მეორე წარდგენასთან (გადამუშავებულ ვარიანტთან) შედარებით იზრდება 305.0 მლნ ლარით (3.2 %-ით), ძირითადად ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობების 280 მლნ ლარით მატების გავლენით (იმატებს, აგრეთვე, ფინანსური და არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლებით შემოსულობებიც). შესაბამისად, 2014 წელთან შედარებით შემოსულობების ზრდის მაჩვენებელი 770.0 მლნ ლარსა და 8.5 %-ს შეადგენს.

შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი (აგრეთვე, მისი შემადგენელი მუხლების საპროგნოზო მაჩვენებლები) ბიუჯეტის მეორე წარდგენის, 8,090.0 მლნ ლარის დონეზეა განსაზღვრული (არ არის კორექტირებული) და ჯამური მაჩვენებელი, მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონის გეგმურ მაჩვენებელს აღემატება 771.0 მლნ ლარით, ძირითადად, საგადასახადო შემოსავლების 780 მლნ ოდენობის ზრდის გავლენით.

	2014 წლის გეგმა	2015 წლის პროექტი (პირველი წარდგენა)	2015 წლის პროექტი (მეორე წარდგენა)	2015 წლის პროექტი (მესამე წარდგენა)	2015 წ. მესამე წარდგენა / 2015 წ. მეორე წარდგენა		2015 წ. მესამე წარდგენა / 2014 წ. გეგმა	
					სხვაობა	პროცენტული ცვლილება	სხვაობა	პროცენტული ცვლილება
შემოსულობები	9,105,000	9,400,000	9,570,000	9,875,000	305,000	3.2%	770,000	8.5%
შემოსავლები	7,319,000	7,930,000	8,090,000	8,090,000	0.0	0.0%	771,000	10.5%
გადასახადები	6,820,000	7,460,000	7,600,000	7,600,000	0.0	0.0%	780,000	11.4%
გრანტები	144,000	180,000	215,000	215,000	0.0	0.0%	71,000	49.3%
სხვა შემოსავლები	355,000	290,000	275,000	275,000	0.0	0.0%	-80,000	-22.5%
არაფინანსური აქტივების კლება	80,000	80,000	80,000	85,000	5,000	6.3%	5,000	6.3%
ფინანსური აქტივების კლება	70,000	70,000	70,000	90,000	20,000	28.6%	20,000	28.6%
ვალდებულებების ზრდა	1,636,000	1,320,000	1,330,000	1,610,000	280,000	21.1%	-26,000	-1.6%

ცხრილი 3. სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები 2014-2015 წლებში (ათასი ლარი).

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები

სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები

საგადასახადო შემოსავლების 10 თვის შესრულება, სახაზინო სამსახურის ინფორმაციით, 5,588.3 მლნ ლარს და წლიურ გეგმასთან მიმართებით 82%-ს შეადგენს. საგადასახადო შემოსავლების ცალკეული ტიპების მიხედვით, ყველა სახის გადასახდისათვის (გარდა სხვა გადასახადებისა, რომელიც მხოლოდ მცირედით განხვავდება გასული წლის ანალოგიური მაჩვენებლისაგან) შესრულება ნომინალურ გამოსახულებაში აღემატება გასული წლის მაჩვენებლებს ანალოგიური პერიოდისათვის (განსაკუთრებით მასშტაბურად დღგ-სათვის, 420 მლნ ლარით). გარდა ამისა, უნდა აღინიშნოს, რომ, ფინანსთა სამინისტროს ინფორმაციით, 2014 წლის 10 თვის მდგომარეობით დაუბეგრავი მინიმუმის ფარგლებში გაცემულმა სახსრებმა 127,907 ათასი ლარი შეადგინა, რაც არსებული მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად, ამოთიშულ იქნა სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლებიდან.

რაც შეეხება სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტით წარმოდგენილ მაჩვენებლებს, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი ბიუჯეტის მეორე წარდგენის დონეზეა განსაზღვრული და შეადგენს 7,600 მლნ ლარს, რაც 2014 წლისათვის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ წლიურ მაჩვენებელს 11.4%-ით აღემატება.

2014 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული გეგმითა და 2015 წლის წარმოდგენილი კანონპროექტის მაჩვენებლების ანალიზით ვლინდება, რომ აღნიშნული მაჩვენებლებით პროცენტულად ყველაზე მასშტაბური ზრდა გათვალისწინებულია საშემოსავლო და აქციზის გადასახადებისათვის, მოგების გადასახადის მოცულობა მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონთან შედარებით 2015 წლის საპროგნოზო მაჩვენებლით მცირდება. რაც შეეხება დღგ-ს და იმპორტს სახით მიღებულ საგადასახადო შემოსავლებს, აღნიშნული მაჩვენებლები 2014 წლის ბიუჯეტის კანონთან შედარებით იზრდება, შესაბამისად, 8%-ითა და 14%-ით. აქციზთან დაკავშირებით უნდა ითქვას, რომ აღნიშნული მაჩვენებლის ასეთი მნიშვნელოვანი ზრდა (2014 წლის დამტკიცებული ბიუჯეტის შესაბამის მაჩვენებელთან შედარებით გაზრდილია 208.0 მლნ ლარით, ხოლო ბიუჯეტის პროექტის პირველ წარდგენასთან შედარებით 139.0 მლნ ლარით), საგადასახადო კოდექსში დაგეგმილი ცვლილებების შესაბამისად, დაკავშირებულია აქციზის განაკვეთების მატებასთან თამბაქოსა და ალკოჰოლურ სასმელებზე, რის მოსალოდნელი გავლენაც საშემოსავლო ნაწილზე ფინანსთა სამინისტროს ინფორმაციით, 110 მლნ ლარს შეადგენს.

	2013 წ. ფაქტი	2014 წ. გეგმა	2015 წ. კანონპროექტი (I წარდგენა)	2015 წ. კანონპროექტი (II - III წარდგენა)	ზრდის ტემპი 2013-2014წწ (%)	ზრდის ტემპი 2014-2015წწ (%) (III წარდგენა)
სულ, გადასახადები	6,285,992	6,820,000	7,587,399	7,600,000	8.5%	11.4%
საშემოსავლო გადასახადი	1,795,142	1,770,000	2,197,399	2,085,000	-1.4%	17.8%
მოგების გადასახადი	806,545	912,000	906,000	900,000	13.1%	-1.3%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	2,847,868	3,274,000	3,534,000	3,529,000	15.0%	7.8%
აქციზი	722,178	739,000	808,000	947,000	2.3%	28.1%
იმპორტის გადასახადი	89,375	100,000	117,000	114,000	11.9%	14.0%
სხვა გადასახადები	24,884	25,000	25,000	25,000	0.5%	0.0%

ცხრილი 4. სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები - 2014 წლის ბიუჯეტის კანონისა და 2015 წლის წარმოდგენილი კანონპროექტის მიხედვით (ათასი ლარი).

იმის გათვალისწინებით, რომ დასაგეგმი საბიუჯეტო წლის წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლების შეფასებისას მიზანშეწონილია გათვალისწინებულ იქნას მიმდინარე 2014 წლის წლის მობილიზების ტენდენციები, 2014 წლის ბიუჯეტის კანონთან წარმოდგენილი მაჩვენებლების შედარება არ იძლევა მათი საფუძვლიანობის შესახებ რეალისტურ სურათს. ამდენად, წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლების შესაფასებლად, საბიუჯეტო ოფისი იყენებს ორეტაპიან მიდგომას

1. მიმდინარე წლის 10 თვის მობილიზების ტენდენციის გათვალისწინებით, გასული 3 წლის ანალოგიურ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით, ექსტრაპოლაციის მეთოდით გაიანგარიშება

მიმდინარე წლის მოსალოდნელი მაჩვენებლები საგადასახადო შემოსავლის თითოეული ტიპისათვის;

2. ხდება დასაგეგმი წლის კანონპროექტით გათვალისწინებული საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარება ექსტრაპოლაციის მეთოდით გაანგარიშებულ მაჩვენებლებთან.

იმის გათვალისწინებით, რომ ექსტრაპოლაციის მეთოდით გათვალისწინებული მოსალოდნელი მაჩვენებელი ბიუჯეტის კანონით გათვალისწინებულ მაჩვენებელთან შედარებით მიმდინარე წლის მოსალოდნელი მობილიზების უფრო რეალურ სურათს ასახავს, აღნიშნულ მაჩვენებელთან შედარებით 2015 წლის მაჩვენებლების ზრდის ტემპის წარმოდგენა, საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოთი წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური გარემოს საპროგნოზო ტენდენციების გათვალისწინებით, იძლევა ზედმეტად ოპტიმისტური/კონსერვატიული საპროგნოზო მაჩვენებლების იდენტიფიცირების საშუალებას.

ცხრილში წარმოდგენილია ზემოაღნიშნულ მიდგომაზე დაყრდნობით მიმდინარე წლის მოსალოდნელი მაჩვენებლების პირველადი შეფასება. კერძოდ, როგორც ცხრილიდან ჩანს, აგრეგატულ დონეზე საგადასახადო შემოსავლების შესრულება მიმდინარე წელს ნაკლებ სავარაუდოა სირთულეებს უკავშირდებოდეს და ტენდენცია შესაძლოა გადაჭარბებით შესრულების მიმართულებით გადაიხაროს. თუმცა ცალკეული ტიპების მიხედვით შესაძლოა გამოვლინდეს გადახრები ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული მაჩვენებლებისაგან, საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მოსალოდნელია მოგების გადასახადის ფაქტობრივი მობილიზების უარყოფითი გადახრა ბიუჯეტის კანონით გათვალისწინებული წლიური გეგმისაგან, თუმცა მოსალოდნელია გამოვლინდეს გადაჭარბებით შესრულების ტენდენცია საშემოსავლო, დამატებითი ღირებულების, აქციზისა და იმპორტის გადასახადებისთვის.

პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი

	2013 წლის შესრულება	საშუალო წილი 10 თვის წლიურში (ბოლო 3 წლისთვის)	10 თვის შესრულება	ექსტრაპოლაც იით დადგენილი წლიური მაჩვენებელი	2014 (კანონით განსაზღვრულ ი გეგმური მაჩვენებელი)	სხვაობა
სულ, საგადასახადო შემოსავლები	6,285,992	81.4%	5,716,172*	6,904,850*	6,820,000	84,850
საშემოსავლო გადასახადი	1,795,142	78.6%	1,557,670*	1,852,926*	1,770,000	82,926
მოგების გადასახადი	806,545	84.5%	675,557	799,562	912,000	-112,438
დამატებული ღირებულების	2,847,868	81.7%	2,710,452	3,318,507	3,274,000	44,507
აქციზი	722,178	82.9%	672,470	810,702	739,000	71,702
იმპორტის გადასახადი	89,375	81.6%	80,976	99,197	100,000	-803
სხვა გადასახადები	24,884	79.5%	19,047	23,956	25,000	-1,044

*2014 წლის მოსალოდნელი მაჩვენებლების გაანგარიშება (დაუბეგრავი მინიმუმის სახით გაცემული სახსრების გათვალისწინებით) ეყრდნობა დაშვებას, რომ 127,907 ათასი ლარი მიმართულ იქნა საშემოსავლო გადასახადიდან.

ცხრილი 5. სახელმწიფო ბიუჯეტის მოსალოდნელი საგადასახადო შემოსავლები 2014 წლისათვის, საბიუჯეტო ოფისის კალკულაციაზე დაყრდნობით.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, დაგეგმვის პროცესის რეალისტურად წარმოსადგენად მიზანშეწონილია 2015 წლის წარმოდგენილი მაჩვენებლები განხილულ იქნას არა მხოლოდ 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ მაჩვენებლებთან, არამედ მიმდინარე წლის ზემოთმოცემულ მოსალოდნელ მაჩვენებლებთან მიმართებაში (იხ. ცხრილი). როგორც ცხრილიდან ჩანს, საბიუჯეტო ოფისის მიერ გაანგარიშებულ მიმდინარე წლის მოსალოდნელ მაჩვენებელთან შედარებით საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მოცულობა დაახლოებით 9.9%-ით იზრდება, რაც წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური სცენარის გათვალისწინებით, რეალისტურად შეიძლება შეფასდეს. თუმცა საყურადღებოა გადასახადების ცალკეული ტიპების მიხედვით შემოსავლების დინამიკა. როგორც ცხრილიდან ჩანს, კანონპროექტით გათვალისწინებული მაჩვენებელი მოგების გადასახადისათვის მიმდინარე წლის მოსალოდნელ მაჩვენებელთან შედარებით 12.6%-ით იზრდება, რაც გასული წლების გამოცდილებიდან გამომდინარე დამატებით დასაბუთებას საჭიროებს. რაც შეეხება გადასახადების სხვა ტიპებს, საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, გასული და მოსალოდნელი ზრდის ტემპის გათვალისწინებით, შეიძლება მიჩნეულ იქნას, რომ დამატებითი ღირებულების გადასახადისათვის კანონპროექტით წარმოდგენილია მობილიზების კონსერვატული გეგმური მაჩვენებელი.

საგადასახადო შემოსავლების ზრდის ტემპი (ათასი ლარი)

	2010-2011წწ(%)	2011-2012წწ(%)	2012-2013წწ(%)	2013-2014წწ(%)*	2014-2015წწ(%)*
სულ	26.3%	8.8%	-0.4%	11.9%	9.9%
საშემოსავლო გადასახადი	28.6%	13.7%	9.7%	10.3%	11.7%
მოგების გადასახადი	44.5%	2.3%	-5.2%	-0.9%	12.6%
დამატებული ღირებულების აკციზი	26.4%	9.2%	-6.3%	16.5%	6.3%
იმპორტის გადასახადი	9.7%	7.2%	9.5%	12.3%	16.8%
სხვა გადასახადები	32.4%	-3.4%	-0.8%	11.0%	14.9%
სხვა გადასახადები	-40.4%	-10.3%	-26.2%	-3.7%	4.4%

* 2014 წლის ექსტრაპოლაციის მეთოდით გაანგარიშებული მოსალოდნელი მაჩვენებელი

ცხრილი 6. საგადასახადო შემოსავლების ზრდის ტემპი (ათასი ლარი).

საგადასახადო შემოსავლების გეგმური მაჩვენებლების სრულყოფილად შეფასებისათვის პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ გაანგარიშებულ იქნა ოფიციალურ მაკროეკონომიკურ პროგნოზებზე დაყრდნობით სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების დამოუკიდებელი საპროგნოზო მაჩვენებლები. საპროგნოზო მაჩვენებლების გაანგარიშება ეყრდნობა მაკროეკონომიკურ აგრეგატებსა და საგადასახადო შემოსავლებს შორის ელასტიურობის

კოეფიციენტებს, რომლებიც დაშვების საფუძველზე განისაზღვრება და ძირითად შემთხვევებში 1-ს უტოლდება. მიუხედავად იმისა, რომ გადასახადების ცალკეული ტიპებისათვის ელასტიურობის კოეფიციენტი შესაძლოა განსხვავდებოდეს, ელასტიურობის კოეფიციენტის 1-თან ტოლობის დაშვება, დამატებითი კვლევების არარსებობის შემთხვევაში, საერთაშორისო პრაქტიკით, მისაღებად ითვლება. **საპროგნოზო მაჩვენებლები მომზადებულ იქნა მიმდინარე 2014 წლის შემოსავლების მობილიზების სამი განსხვავებული სცენარისათვის.** პირველი სცენარი ეყრდნობა 2013 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების ფაქტობრივ შესრულებას და აღნიშნულ მონაცემებზე და მიმდინარე და მომდევნო წლის მაკროეკონომიკურ ცვლადებზე დაყრდნობით ასახავს 2015 წლის საპროგნოზო მაჩვენებლებს. მეორე სცენარის დაშვებას წარმოადგენს, რომ 2014 წლის საგადასახადო შემოსავლების ფაქტობრივი შესრულება ზუსტად დაემთხვევა ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმურ მაჩვენებლებს და აღნიშნულ მაჩვენებლებსა და 2015 წლის საპროგნოზო მაკროეკონომიკურ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით ახდენს 2015 წლის ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მობილიზების მოსალოდნელი მოცულობის გაანგარიშებას. ხოლო მესამე სცენარი ეყრდნობა მიმდინარე წლისათვის საბიუჯეტო ოფისის მიერ გაანგარიშებულ მოსალოდნელ მაჩვენებლებს 10 თვის შესრულების მდგომარეობის გათვალისწინებით, და აღნიშნულ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით ახდენს 2015 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზების გაანგარიშებას. აღნიშნული სამი სცენარით გაანგარიშებული საპროგნოზო მაჩვენებლები წარმოდგენილია ქვემოთმოცემულ ცხრილში.

როგორც ცხრილიდან ჩანს, პირველი ორი სცენარით გაანგარიშებული საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მაჩვენებელი მცირედით ნაკლებია წარმოდგენილ გეგმურ მაჩვენებლებზე. თუმცა **გათვალისწინებელი, რომ მხოლოდ მესამე მეთოდი ითვალისწინებს მიმდინარე წლის მობილიზების ფაქტობრივ მაჩვენებლებს, შესაბამისად, მიზანშეწონილია საგადასახადო შემოსავლების ბიუჯეტის კანონპროექტით გათვალისწინებული მაჩვენებლების შეფასებისას შედარება სწორედ აღნიშნულ მაჩვენებლებთან მოხდეს.** საყურადღებოა, რომ აღნიშნული სცენარით მიღებული საპროგნოზო მაჩვენებლები იმავე ტენდენციებზე მიუთითებს, რაზეც ზემოთ იქნა აღნიშნული. კერძოდ, 2015 წლისთვის სახელმწიფო ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების ჯამური საპროგნოზო მოცულობა შეადგენს 7,764 მლნ ლარს, რაც 2015 წლისთვის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ წლიურ მაჩვენებელს 0.5%-ით აღემატება. რაც შეეხება გადასახადების ცალკეულ ტიპებს, მოგების გადასახადისათვის გაანგარიშებული საპროგნოზო მაჩვენებლები მცირედით(-2.9%, შესაბამისად) ნაკლებია 2015 წლის ბიუჯეტის კანონის პროექტის შესაბამის მაჩვენებელზე, თუმცა ამავედროულად, საპროგნოზო მაჩვენებლის შედარება ბიუჯეტის კანონპროექტით განსაზღვრულ მაჩვენებელთან ავლენს, რომ დღგ-სა და იმპორტისთვის კანონპროექტით წარმოდგენილია მობილიზების კონსერვატული სცენარი.

2015 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზის ალტერნატივები (ათასი ლარი)

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*	2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**	3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით ***
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,482,000	7,533,000	7,764,000
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,173,000	1,952,000	2,185,000
მოგების გადასახადი	900,000	918,000	998,000	874,000
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,380,000	3,575,000	3,624,000
აკციზი	947,000	947,000	867,000	941,000
იმპორტის გადასახადი	114,000	114,000	116,000	115,000
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	25,000	25,000

* საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებლების მისაღებად გათვალისწინებულია 2013 წლის ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების ფაქტიური მონაცემები, ასევე 2015 წლისთვის ეკონომიკური ზრდის, ინფლაციის დონის, საქონლის იმპორტის ზრდის მონაცემები BDD-ის მიხედვით

** საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებლების მისაღებად გათვალისწინებულია 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმის მონაცემები, ასევე 2015 წლისთვის ეკონომიკური ზრდის, ინფლაციის დონის, საქონლის იმპორტის ზრდის მონაცემები BDD-ის მიხედვით

*** საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებლების მისაღებად გათვალისწინებულია 2014 წლის არსებული 10 თვის ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების ფაქტიური მონაცემები, ასევე 2015 წლისთვის ეკონომიკური ზრდის, ინფლაციის დონის, საქონლის იმპორტის ზრდის მონაცემები BDD-ის მიხედვით

ზემოაღნიშნული პროგნოზები ითვალისწინებს დაშვებას, რომ 2015 წელს დაუბეგრავი მინიმუმის ფარგლებში საშემოსავლო გადასახადიდან მიმართული სახსრები დაემთხვევა 2014 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს (127,907 ათასი ლარი).

ცხრილი 7. 2015 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზის ალტერნატივები (ათასი ლარი).

გარდა ზემოაღნიშნულისა, მიზანშეწონილია განხილულ იქნას საგადასახადო შემოსავლების შესაძლო გადახრების მაგნიტუდა ძირითადი მაკროეკონომიკური ცვლადების ოფიციალური საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან განსხვავებული განვითარების შემთხვევაში. კერძოდ, ქვემოთწარმოდგენილია ინფორმაცია საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მაჩვენებლის სენსიტიურობის შესახებ რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპისა და ინფლაციის საპროგნოზო მაჩვენებლების ოფიციალური პროგნოზებისაგან 1%-ითა და 0.5%-ით გადახრების შემთხვევაში მიმდინარე წლის მობილიზების ტენდენციების გათვალისწინებით გაანგარიშებულ 2014 წლის

მაჩვენებლებზე დაყრდნობით. დეტალურად გადასახადების ტიპების მიხედვით აღნიშნული ინფორმაცია ზემოთმოცემული სამი განსხვავებული სცენარით გაანგარიშებული პროგნოზებისათვის მოცემულია დანართის სახით.

როგორც ცხრილიდან ჩანს, ოფიციალური საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან, რეალური მშპ-ს ზრდისა ან ინფლაციის ზრდის მიმართულებით 1%-იანი გადახრის შემთხვევაში(დამოუკიდებლად), ბიუჯეტის წარმოდგენილი გეგმური მაჩვენებლისაგან საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მაჩვენებლის საშუალო გადახრა 1.3%-ს უტოლდება, ხოლო 0.5%-იანი გადახრის შემთხვევაში საშუალოდ - 0.9%-ს. რაც შეეხება გადახრებს კლების მიმართულებით, რეალური მშპ-ს ზრდისა ან ინფლაციის კლების მიმართულებით 1%-იანი გადახრის შემთხვევაში, საგადასახადო შემოსავლების ჯამური მაჩვენებელი ბიუჯეტის წარმოდგენილ გეგმური მაჩვენებელს საშუალოდ 0.4%-0.3%-ით ჩამორჩება, ხოლო 0.5%-იანი გადახრის შემთხვევაში დაახლოებით ბიუჯეტით გათვალისწინებულ გეგმას უტოლდება (0%-0.1%) . ხოლო იმ შემთხვევის დროს, როდესაც ადგილი აქვს რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპისა და ინფლაციის ერთობლივ უარყოფით გადახრას 1%-ით, პროგნოზი გეგმურ მაჩვენებელზე ნაკლებია 1.2%-ით.

ბიუჯეტის შემოსავლების სენსიტიურობა 10 თვის მონაცემების გამოყენებით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
1.1 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 1%-ით	7,728,000	7,831,000	103,000	1.3%
1. 2 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 1%-ით	7,728,000	7,697,000	-31,000	-0.4%
1. 3 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 1%-ით	7,728,000	7,828,000	100,000	1.3%
1. 4 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 1%-ით	7,728,000	7,701,000	-27,000	-0.3%
1. 5 პროგნოზის გადახრა ბიუჯეტის გეგმიდან თუ რეალური მშპ-ს და ინფლაციის მაჩვენებელი ოფიციალურ პროგნოზს 1%-ით გადააჭარბებს	7,728,000	7,894,000	166,000	2.1%

1. 6 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი და ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 1%-ით	7,728,000	7,634,000	-94,000	-1.2%
---	-----------	-----------	---------	-------

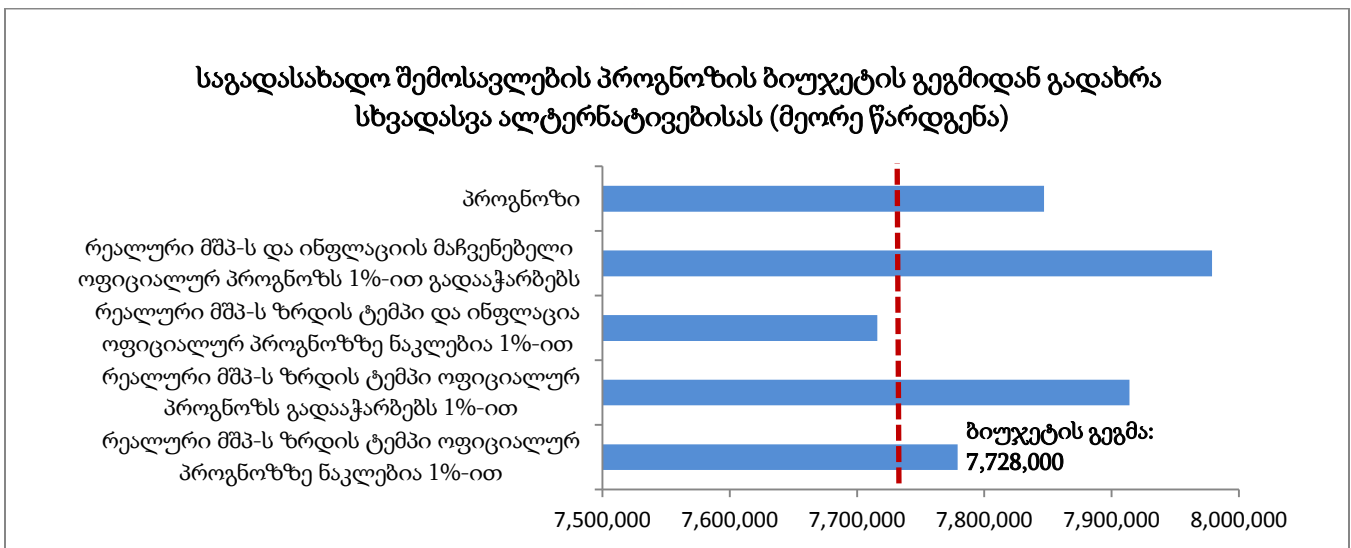
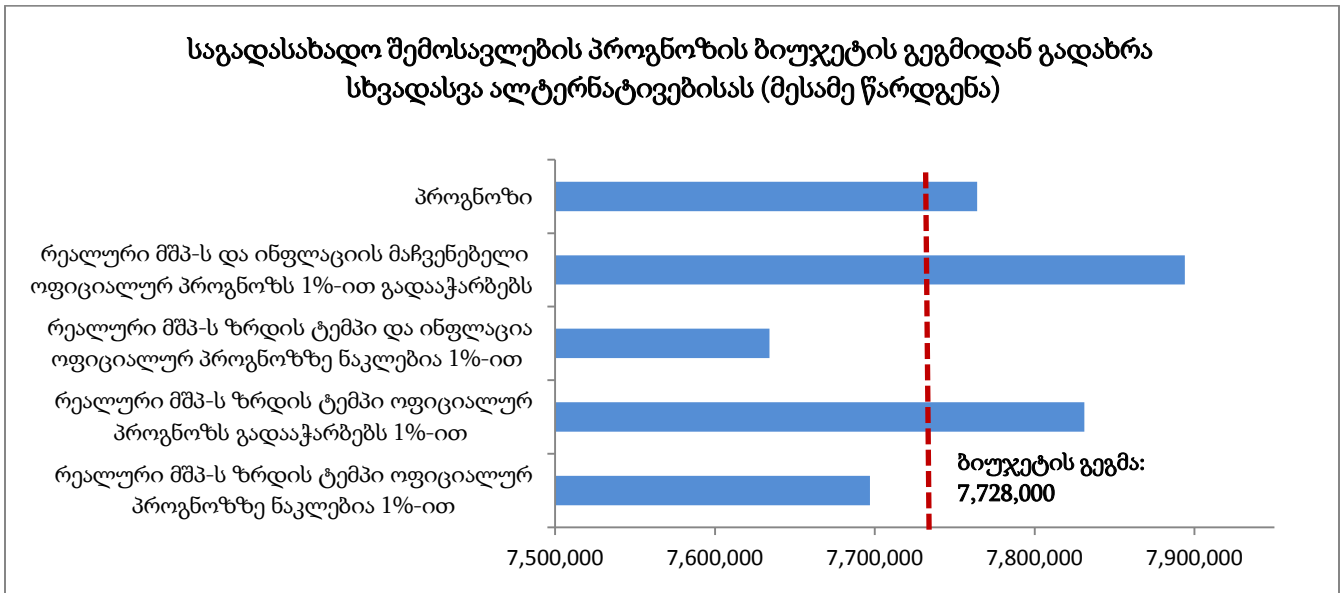
ცხრილი 8. საგადასახადო შემოსავლების სენსიტიურობა მაკროცვლადების საპროგნოზოდან 1%-ით გადახრისას.

ბიუჯეტის შემოსავლების სენსიტიურობა 10 თვის მონაცემების გამოყენებით

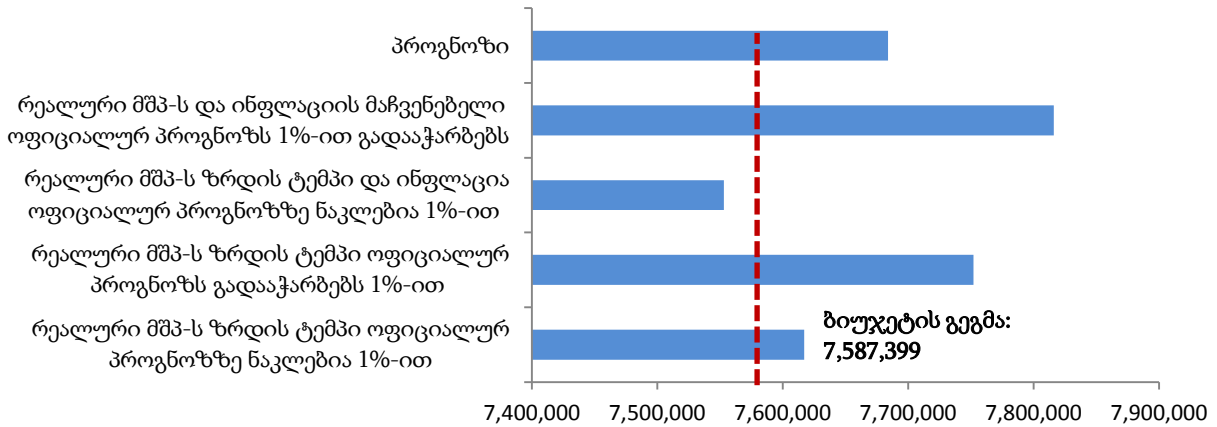
	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
1.1 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 0.5%-ით	7,728,000	7,797,000	69,000	0.9%
1. 2 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 0.5%-ით	7,728,000	7,731,000	3,000	0.0%
1. 3 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 0.5%-ით	7,728,000	7,795,000	67,000	0.9%
1. 4 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 0.5%-ით	7,728,000	7,732,000	4,000	0.1%
1. 5 პროგნოზის გადახრა ბიუჯეტის გეგმიდან თუ რეალური მშპ-ს ზრდის და ინფლაციის მაჩვენებელი ოფიციალურ პროგნოზს 0.5%-ით გადააჭარბებს	7,728,000	7,830,000	102,000	1.3%
1. 6 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი და ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 0.5%-ით	7,728,000	7,699,000	-29,000	-0.4%

ცხრილი 9. საგადასახადო შემოსავლების სენსიტიურობა მაკროცვლადების საპროგნოზოდან 0.5%-ით გადახრისას.

საყურადღებოა, რომ როგორც ზემოაღნიშნული მაჩვენებლების დინამიკის ანალიზით ვლინდება, სახელმწიფო ბიუჯეტის 10 თვის შესრულების ტენდენციების გათვალისწინებით, სახელმწიფო ბიუჯეტის მესამე წარდგენით წარმოდგენილია პირველ წარდგენასთან შედარებით, ნაკლებად კონსერვატიული გეგმა და მაჩვენებლები რეალისტურ სცენარს უახლოვდება(იხ. დიაგრამები).

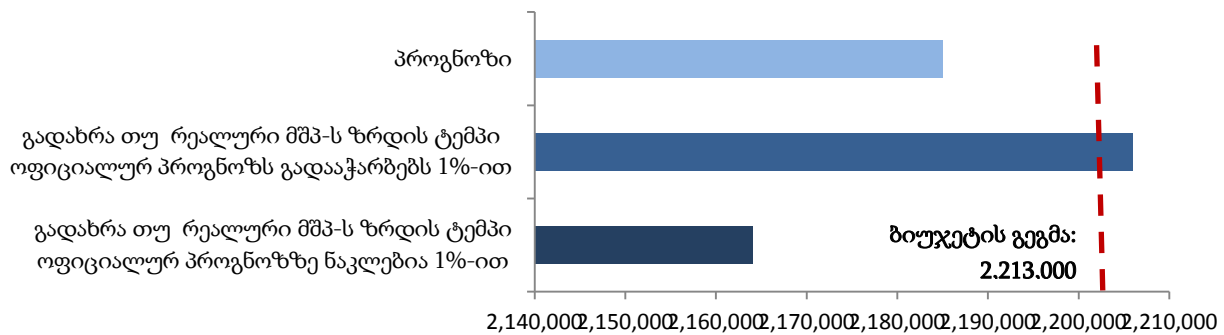

**საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა
სხვადასვა ალტერნატივებისას (პირველი წარდგენა)**

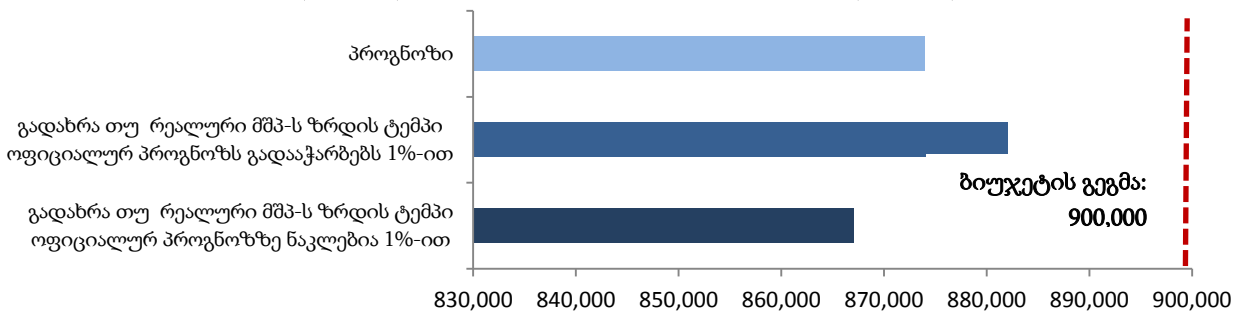

გადასახადების ცალკეული ტიპების მიხედვით, საბაზისო სცენარითა და რეალური ეკონომიკური ზრდის გადახრების შემთხვევაში მიღებული საპროგნოზო მაჩვენებლები 2015 წლის ბიუჯეტის კანონით წარმოდგენილ გეგმასთან ერთად წარმოდგენილია ქვემოთმოცემულ დიაგრამებზე.

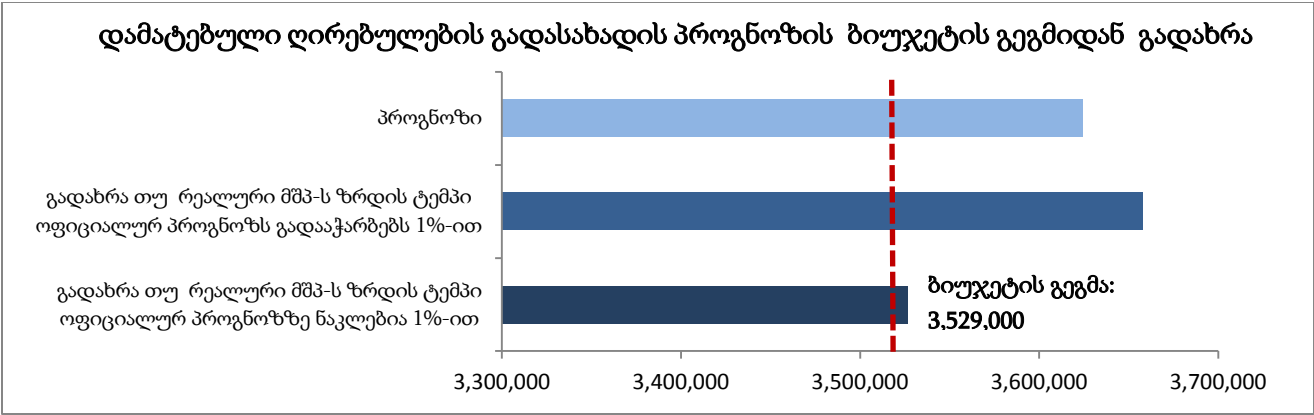
საშემოსავლო გადასახადის პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა

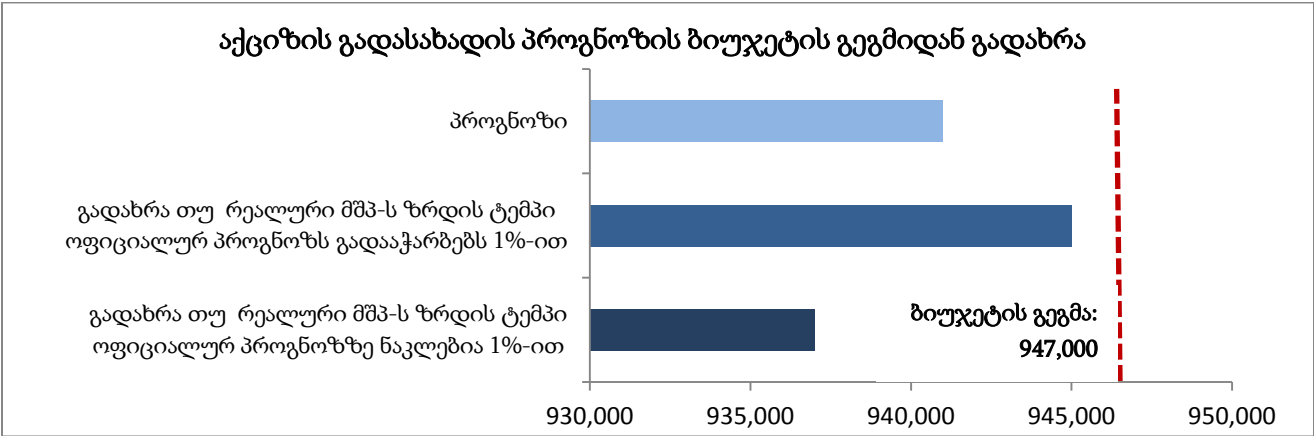
მოგების გადასახადის პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა

დამატებული ღირებულების გადასახადის პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა

აქციზის გადასახადის პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა

აქვე საყურადღებოა, რომ აღნიშნული კალკულაცია ეყრდნობა აქციზის განაკვეთის ცვლილების შედეგად მოსალოდნელი ზეგავლენის დაშვებას 110 მლნ ლარის დონეზე, თუმცა აღნიშნულ ოდენობასთან დაკავშირებით, როგორც აღნიშნულ იქნა საბიუჯეტო ოფისის დასკვნაში საკანონმდებლო ცვლილების შესახებ, მიზანშეწონილია დამატებით გამახვილდეს ყურადღება შესაბამის პროდუქციაზე მოთხოვნის მოსალოდნელ ცვლილებაზე ფასის ზრდის გავლენით.

სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები

წარმოდგენილი კანონპროექტით, სხვა შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი მეორე წარდგენის დონეზე, 275.0 მლნ ლარის ოდენობით არის განსაზღვრული ანუ მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონის გეგმურ მაჩვენებელთან შედარებით მცირდება 80.0 მლნ ლარით, რაც ძირითადად საკუთრებიდან შემოსავლების ცვლილებას უკავშირდება.

საკუთრებიდან შემოსავლების მუხლით ყველაზე მასშტაბური ცვლილება დაკავშირებულია დივიდენდების გეგმური მაჩვენებლის შემცირებასთან 2014 წლის წლიურ გეგმასთან შედარებით 50 მლნ ლარის ოდენობით, რაც, თავის მხრივ, უკავშირდება მიმდინარე წლის შესრულების ტენდენციებსა (2014 წლის 10 თვის მდგომარეობით, სახელმწიფო ბიუჯეტის დივიდენდების მუხლით მიმართულ იქნა წლიური გეგმის მხოლოდ 0.3%-ს) და სახელმწიფო წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების წმინდა მოგების განაწილებისა და გამოყენების შესახებ

წინადადებების განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების მიზნით შექმნილი კომისიის 2013 წლის 22 ივლისის სხდომის საფუძველზე მიღებულ გადაწყვეტილებას. აქვე გასათვალისწინებელია, რომ ფინანსთა სამინისტროს ინფორმაციით, 2014 წლის განმავლობაში არ ჩატარებულა სახელმწიფო წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების წმინდა მოგების განაწილებისა და გამოყენების შესახებ წინადადებების განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების მიზნით შექმნილი კომისიის სხდომა, შესაბამისად კომისიას არ მიუღია გადაწყვეტილებები სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების 2012-2013 წლების წმინდა მოგების განაწილების შესახებ. ამასთან, როგორც 2014 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის 9 თვის შესრულების შესახებ ფინანსთა სამინისტროს მიერ წარმოდგენილ დოკუმენტში, აგრეთვე, 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის საკომიტეტო განხილვების დროს გამოთქმული შენიშვნებისა და რეკომენდაციების გათვალისწინების თაობაზე ინფორმაციაში იყო მითითებული, სახელმწიფო მიდგომის გათვალისწინებით და სახელმწიფო ბიუჯეტის მიმდინარე წლის შემოსავლების დინამიკიდან გამომდინარე, გადაწყდა, რომ აუცილებელ საჭიროებას არ წარმოადგენს საწარმოების წმინდა მოგებიდან დივიდენდების სახით თანხების ბიუჯეტში მობილიზება, პრიორიტეტულად მიჩნეულია აღნიშნული თანხების საწარმოების განკარგულებაში დატოვება, მათი ეკონომიკური სტიმულირებისა და აქტივობის წახალისების მიზნით.

	2013 წ. ფაქტი	2014 წ. გეგმა	2015 წ. კანონპროექტი (I წარდგენა) <small>პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი</small>	2015 წ. კანონპროექტი (II - III წარდგენა)	2015 (II - III წარდგენა) / 2014 წ. გეგმა	
					სხვაობა	პროცენტული ცვლილება
სულ, სხვა შემოსავლები	312,948	355,000	290,000	275,000	-80,000	-22.5%
შემოსავლები საკუთრებიდან	66,620	89,600	54,000	54,000	-35,600	-39.7%
პროცენტები	12,265	28,000	42,000	42,000	14,000	50.0%
დივიდენდები	43,903	55,000	5,000	5,000	-50,000	-90.9%
რენტა	10,452	6,600	7,000	7,000	400	6.1%
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	75,786	68,700	72,650	72,650	3,950	5.7%
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები	73,175	66,700	70,300	70,300	3,600	5.4%
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	2,610	2,000	2,350	2,350	350	17.5%
სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	116,199	100,000	80,000	80,000	-20,000	-20.0%
ნებაყოფლობითი ტრანსფერები გრანტების გარდა	1,812	1,700	1,700	1,700	0.0	0.0%

შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	52,531	95,000	81,650	66,650	-28.350	-29.8%
--	--------	--------	--------	--------	---------	--------

ცხრილი 10. სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლების დინამიკა (ათასი ლარი).

ფინანსური და არაფინანსური აქტივების კლება

2015 წლისათვის არაფინანსური და ფინანსური აქტივების კლების მუხლით შემოსულობების საპროგნოზო მაჩვენებლები, როგორც ბიუჯეტის პირველი, ისე მეორე წარდგენით, განსაზღვრული იყო 2014 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის გეგმის მაჩვენებლების დონეზე, შესაბამისად, 80 მლნ და 70 მლნ ლარის ოდენობით. წარმოდგენილი კანონპროექტის საბოლოო ვარიანტით გათვალისწინებულია აღნიშნული მაჩვენებლების ზრდა. კერძოდ:

- ფინანსური აქტივებით ოპერაციებიდან (სესხების დაფარვით მისაღები სახსრები) შემოსულობის საპროგნოზო მაჩვენებელი იზრდება 20.0 მილიონი ლარით და შეადგენს 90.0 მილიონ ლარს.
- არაფინანსური აქტივების კლების (პრივატიზება) მაჩვენებელი გაზრდილია 5.0 მლნ ლარით და შეადგენს 85.0 მლნ ლარს. აღნიშნული ცვლილება ეხება ძირითად აქტივებს, რომლის საპროგნოზო სიდიდეც წინა წარდგენებთან შედარებით იზრდება 76.8 მლნ-დან 81.8 მლნ ლარამდე, ხოლო 2014 წელთან შედარებით - 19.8 მილიონი ლარით. რაც შეეხება არაწარმოებულ აქტივებს, მიწის რეალიზაციიდან მისაღები შემოსულობის საპროგნოზო მოცულობა განსაზღვრულია 2014 წლის საგეგმო მაჩვენებლის დონეზე, 1.2 მილიონი ლარით, ხოლო რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზიიდან მისაღები შემოსულობის საპროგნოზო მოცულობა მცირდება 16.1 მლნ ლარით და შედგენს 1.2 მლნ ლარს.

თუმცა დეტალური ინფორმაცია რამ განაპირობა ბიუჯეტის პროექტის საბოლოო ვარიანტით ფინანსური და არაფინანსური აქტივების კლების სახით მისაღები შემოსულობების საპროგნოზო მაჩვენებელთა ზრდა, ფინანსთა სამინისტროს მიერ წარმოდგენილ განმარტებით ბარათში ასახული არ არის.

სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები

სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით, წარმოდგენილი კანონპროექტით მეორე წარდგენასთან შედარებით კორექტირებულია როგორც გადასახდელების ჯამური მოცულობა, ისე მისი ცალკეული კომპონენტები. კერძოდ, წარმოდგენილი კანონპროექტით, პირველ წარდგენასთან შედარებით გადასახდელების ჯამური მოცულობა გაზრდილია 55 მლნ ლარით. აქვე აღსანიშნავია, რომ ხარჯები სულ 25 მლნ-ით გაიზარდა პირველ წარდგენასთან შედარებით, რაც გამოწვეულია სხვა ხარჯების 62 მლნ ლარით კლებით. 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ წლიურ გეგმასთან შედარებით, გადასახდელების ჯამური მოცულობის ზრდის ტემპი განსაზღვრულია 5.5%-ის დონეზე, 495 მლნ ლარის ოდენობით, მათ შორის გათვალისწინებულია ხარჯებისა(მიმდინარე ხარჯები) არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლით

გადასახდელების(კაპიტალური ხარჯები) ზრდა შესაბამისად, 6%-ითა და 16%-ით. ვალდებულებების კლება 2015 წლისათვის მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონთან შედარებით მცირდება 179 მლნ ლარით, ძირითადად საგარეო ვალდებულებების დაფარვის კომპონენტის შემცირების გავლენით, რომელიც 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით 529 მლნ ლარის დონეზე იყო განსაზღვრული, ხოლო წარმოდგენილი კანონპროექტით, მისი გეგმური მაჩვენებელი 356 მლნ ლარს შეადგენს.

	2013		2014-2015					
	ფაქტიური შესრულება	2014 გეგმა	2014 წლის ოქტომბერი		2015წ. გეგმა (მეორე წარდგენა)	2015 წ. გეგმა (მესამე წარდგენა)	სხვაობა ნომინალურ გამოსახულებაში	ზრდის ტემპი %-ად
გადასახდელები	8,104,218	9,080,000	6,999,279	77%	9,520,000	9,575,000	495,000	5.5%
ხარჯები	6,545,615	7,539,613	5,889,204	78%	7,979,492	8,005,443	465,830	6%
შრომის ანაზღაურება	1,187,570	1,318,054	1,049,328	80%	1,405,532	1,407,933	89,879	7%
საქონელი და მომსახურება	765,801	853,836	684,533	80%	943,109	963,727	109,891	13%
პროცენტი	233,043	305,047	218,960	72%	359,106	364,106	59,059	19%
სუბსიდიები	242,552	241,623	219,031	91%	206,080	247,914	6,291	3%
გრანტები	1,083,320	1,111,779	806,048	73%	1,170,880	1,172,687	60,908	5%
სოციალური უზრუნველყოფა	2,083,044	2,581,394	2,096,933	81%	2,671,661	2,687,682	106,288	4%
სხვა ხარჯები	950,285	1,127,881	814,371	72%	1,223,123	1,161,393	33,512	3%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	767,632	734,125	466,895	64%	854,595	853,244	119,119	16%
ფინანსური აქტივების ზრდა	277,105	208,180	175,801	84%	276,690	297,090	89	43%
ვალდებულებების კლება	513,865	598,081	467,379	78%	409,223	419,223	-178,858	-30%

ცხრილი 11. სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები.

2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში შრომის ანაზღაურების მუხლით დამტკიცებული გეგმა 1,407.9 მლნ ლარის დონეზე განისაზღვრა, რაც სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯების 17.6%-ს, ხოლო გადასახდელების 14.7%-ს შეადგენს. სახელმწიფო ბიუჯეტის შრომის ანაზღაურების მუხლით გადასახდელების ანალიზისას საყურადღებოა სახელმწიფო ბიუჯეტის შრომის ანაზღაურების

მუხლის დინამიკა გასულ წლებთან მიმართებაში, აღნიშნული მაჩვენებლების დინამიკა წარმოდგენილია ცხრილებში.

	2012	2013	2014 (პროექტი)	2014 (10 თვის შესრულებ ა)	2015 (პროექტი)	ნომინალური ცვლილება 2014-2015 წლები	ზრდის ტემპი 2014- 2015 წლები
გადასახდელები	7,806,801,8 05	8,104,217,6 30	9,080,000,0 00	6,999,279,3 59	9,575,000,0 00	495,000,000	5.45%
ხარჯები	6,566,316,0 03	6,545,615,2 31	7,539,613,4 00	5,889,203,8 28	8,005,443,2 00	465,829,800	6.18%
შრომის ანაზღაურება	1,049,425,4 20	1,187,569,5 15	1,318,303,6 00	1,049,328,1 04	1,407,933,4 00	89,629,800	6.80%
შრომის ანაზღაურება/ხარჯები	15.98%	18.14%	17.49%	17.82%	17.59%		
შრომის ანაზღაურება/გადასახდელები	13.44%	14.65%	14.52%	14.99%	14.70%		

ცხრილი 12. სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელების დინამიკა 2012-2015 წლებისთვის.

როგორც ცხრილიდან ჩანს, აგრეგატულ დონეზე, 2014 წელთან შედარებით, 2015 წელს შტატით გათვალისწინებულ მუშაკთა შრომის ანაზღაურების ფარდობა სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებთან და გადასახდელებთან გაზრდილია შესაბამისად, 0.1%-ითა და 0.2%-ით, რაც უკავშირდება იმ ფაქტს, რომ ნომინალურ გამოსახულებაში შრომის ანაზღაურების მუხლით ზრდის ტემპი შესაბამის პერიოდში (6.8%) აჭარბებს, როგორც ხარჯების, ისე გადასახდელების ზრდის ტემპს. აქვე გასათვალისწინებელია, რომ როგორც ბიუჯეტის კანონის პროექტშია მითითებული, გათვალისწინებულია 2015 წლიდან სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების გადასახდელების დაგეგმვა საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისი მუხლების მიხედვით და მათ მიერ დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურების ასახვა წლიური ბიუჯეტის კანონში არა სუბსიდიის, არამედ შრომის ანაზღაურების მუხლით.

რაც შეეხება ასიგნებათა განაწილებას პრიორიტეტების მიხედვით, წარმოდგენილი კანონპროექტით გათვალისწინებული მაჩვენებლები პრიორიტეტების მიხედვით გასული საბიუჯეტო წლის კანონთან შედარებით წარმოდგენილია ქვემოთმოცემულ ცხრილში. ნომინალურ გამოსახულებაში დაფინანსების ყველაზე მასშტაბური ზრდა გათვალისწინებულია შემდეგი პრიორიტეტებისათვის რეგიონალური განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი (201.6 მლნ ლარი), ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა (170 მლნ ლარი), თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება (166.6 მლნ ლარი), განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება (141 მლნ ლარი), სოფლის მეურნეობა (72 მლნ ლარი).

პრიორიტეტები	2013	2014	2015 (II წარდგენა)	2015 (III წარდგენა)	2013-2014წწ.		2014-2015 წწ. (III წარდგენა)	
					ცვლილება	ცვლილება%	ცვლილება	ცვლილება %
ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	2,160,127	2,687,728	2,847,818	2,857,981	527,601	24.4%	170,253	6.3%
თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება	1,547,433	1,575,143	1,618,338	1,741,811	27,710	1.8%	166,668	10.6%
რეგიონალური განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი	922,157	965,323	1,141,575	1,166,975	43,166	4.7%	201,652	20.9%
განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება	927,573	1,029,019	1,114,879	1,170,061	101,446	10.9%	141,042	13.7%
მაკროეკონომიკური სტაბილურობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება	219,966	267,771	268,358	325,510	47,805	21.7%	57,739	21.6%
ინსტიტუციონალური განვითარება და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერა	287,447	298,771	255,004	306,055	11,324	3.9%	7,284	2.4%
იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა სახელმწიფო ხარდაჭერა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობა	120,735	99,475	74,850	74,850	-21,260	-17.6%	-24,625	-24.8%
კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი	198,922	193,000	239,320	239,741	-5,922	-3.0%	46,741	24.2%
საერთაშორისო ურთიერთობები და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაცია	81,785	93,407	103,960	103,960	11,622	14.2%	10,553	11.3%
სოფლის მეურნეობა	230,432	265,920	336,000	337,976	35,488	15.4%	72,056	27.1%
სასამართლო სისტემა	67,439	107,835	88,460	119,225	40,396	59.9%	11,390	10.6%
გარემოს დაცვა და ბუნებრივი რესურსების მართვა	43,780	45,930	45,100	54,650	2,150	4.9%	8,720	19.0%

ცხრილი 13. ასიგნებების განაწილებას პრიორიტეტების მიხედვით.

ასიგნებათა ცვლილება მხარჯავი დაწესებულებების მიხედვით წარმოდგენილია დანართის სახით. რაც შეეხება საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელებს, მეორე წარდგენასთან შედარებით მათ მოცულობას არსებითი ცვლილება არ განუცდია. ძირითადი ცვლილება უკავშირდება საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვის სახსრების მატებას 15 მლნ

ლარით, გაცვლითი კურსის ცვლილების გავლენით. წარმოდგენილი კანონპროექტით, ჯამური მოცულობა შეადგენს 2,026.5 მლნ ლარს, რაც მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმაზე 49 მლნ ლარით, ხოლო პირველი წარდგენისას წარმოდგენილ გეგმაზე 5 მლნ ლარით ნაკლებია. პირველ წარდგენასთან შედარებით სხვაობა ძირითადად უკავშირდება მთავრობის სარეზერვო ფონდის გეგმური მოცულობის შემცირებას პირველ წარდგენასთან შედარებით 20 მლნ ლარით - წარმოდგენილი კანონპროექტით, მთავრობის სარეზერვო ფონდის მოცულობა, ისევე როგორც 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით, განსაზღვრულია 50 მლნ ლარის დონეზე, ხოლო პირველი წარდგენისას მთავრობის სარეზერვო ფონდის მოცულობა განსაზღვრული იყო 70 მლნ ლარის დონეზე. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების სხვა პროგრამებს პირველი წარდგენით მოცემულ მაჩვენებლებთან შედარებით არსებითი ცვლილება არ განუცდია. მიმდინარე წელთან მიმართებაში, საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების შედარებით შემცირების ტენდენცია ძირითადად დაკავშირებულია საგარეო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვის პროგრამის 160 მლნ ლარის ოდენობით შემცირებასთან, თუმცა ამავდროულად გათვალისწინებულია საშინაო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვის ხარჯების ზრდა 45 მლნ ლარის ოდენობით. კანონპროექტით გათვალისწინებულია ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერების ზრდა მიმდინარე წლის ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრულ გეგმასთან შედარებით 58.9 მლნ ლარის ოდენობით და მისი მოცულობა განსაზღვრულია 854,8 მლნ ლარის დონეზე. ანალოგიურად 50 მლნ ლარის ოდენობით იზრდება და 300 მლნ ლარის ოდენობითაა განსაზღვრული რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი. თუმცა აქვე გასათვალისწინებელია, რომ არსებული კანონმდებლობით წლის განმავლობაში საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახდელების პროგრამებს შორის სახსრების განაწილებაზე %-ული ლიმიტი განსაზღვრული არ არის.

	2013	2014	2015 I წარდგენა	2015 II წარდგენა	2015 III წარდგენა	ნომინალური სხვაობა 2014-2015 წლები (48,888.00)	პროცენტული ზრდა 2014-2015 წლები -2.36%
საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	2,209,554.10	2,075,358.30	2,032,305.30	2,011,370.30	2,026,470.30	(48,888.00)	-2.36%
საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	665,000.00	720,000.00	545,000.00	545,000.00	560,000.00	(160,000.00)	-22.22%
საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	151,000.00	149,000.00	195,000.00	194,000.00	194,000.00	45,000.00	30.20%
საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს მონაწილეობიდან გამომდინარე არსებული ვალდებულებები	4,900.00	5,600.00	7,000.00	7,000.00	7,650.00	2,050.00	36.61%
ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	769,739.10	795,900.00	850,000.00	854,000.00	854,800.00	58,900.00	7.40%
საქართველოს პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდი	10,000.00	5,000.00	5,000.00	5,000.00	5,000.00	-	0.00%

საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი	50,000.00	50,000.00	70,000.00	50,000.00	50,000.00	-	0.00%
წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	-	0.00%
საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი	450,000.00	250,000.00	300,000.00	300,000.00	300,000.00	50,000.00	20.00%
სოფლის მხარდაჭერის პროგრამა	50,000.00	50,000.00	-	-	-	(50,000.00)	-100.00%
საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა	500.00	750.00	500.00	500.00	500.00	(250.00)	-33.33%
დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო სახელმწიფოებრივი გადასახდელები	38,415.00	29,108.30	39,805.30	35,870.30	34,520.30	5,412.00	18.59%

ცხრილი 14. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები.

სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების დინამიკა

საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის წარმოდგენილი პროექტით ვალდებულებების მაჩვენებლებმა კანონპროექტის მეორე წარდგენასთან შედარებით არსებითი ცვლილება განიცადა. კერძოდ, ვალდებულებების ზრდის მუხლით შემოსულობები განსაზღვრულია 1,610 მლნ ლარის დონეზე, რაც მეორე წარდგენით განსაზღვრულ ანალოგიურ მაჩვენებელზე 21.1%-ით მეტია. აღნიშნული უკავშირდება საშინაო ვალდებულებებისა (ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა) და საგარეო ვალდებულებების (სესხები) მუხლით შემოსულობების გაზრდას, შესაბამისად 200 მლნ-თა (50%) და 80 მლნ ლარის ოდენობით. ანალოგიურ ტენდენციას ავლენს ვალდებულებების კლების კომპონენტი, რომელიც 10 მლნ ლარით იზრდება, მხოლოდ საგარეო ვალდებულებების კლების(ვალის ძირითადი თანხის დაფარვა) სახსრების ზრდის გავლენით.

საგარეო ვალდებულებების დინამიკა (ათასი ლარი)

	2013 წ.	2014 წ.	2014 წ.	2015 წ.	2015 წ.	2015 წ.	2014 წ. (გეგმა)/ 2015 წ (საბოლოო)	
	ფაქტი	გეგმა	10 თვე	პროექტი (პირველი ვარიანტი)	პროექტი (გადამუშავე ბული ვარიანტი)	პროექტი (საბოლოო ვარიანტი)	სხვაობა	პროცენტული ცვლილება
საგარეო ვალდებულებების ზრდა	588,361	1,036,000	565,257	920,000	930,000	1,010,000	-26,000	-2.5%
საგარეო ვალდებულებების კლება	454,216	532,000	422,805	346,029	346,029	356,029	-175,971	-33.1%

ცხრილი 15: სახელმწიფო ბიუჯეტის საგარეო ვალდებულებების დინამიკა.

საგარეო ვალდებულებებთან მიმართებაში, 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტის საბოლოო ვარიანტის მიხედვით, საგარეო ვალდებულებების ზრდა განსაზღვრულია 1,010 მლნ ლარის დონეზე, რაც გადამუშავებული ვარიანტით განსაზღვრულ ანალოგიურ მაჩვენებელზე 80 მლნ ლარით (8.6 %) მეტია, ხოლო 2014 წლის საბიუჯეტო კანონით განსაზღვრულ ანალოგიურ მაჩვენებელზე 26 მლნ ლარით ნაკლებია (2.5%). ანალოგიურად წინა წლებთან შედარებით, კლების ტენდენციით ხასიათდება საგარეო ვალდებულებების კლება, რომელიც 2015 წლისათვის 419 მლნ ლარითაა განსაზღვრული და მიმდინარე წლის გეგმურ მაჩვენებელზე 179 მლნ ლარით (29.9%) ნაკლები, თუმცა წინა წარდგენასთან შედარებით 10 მლნ ლარით არის გაზრდილი. ფინანსთა სამინისტროს ინფორმაციით, აღნიშნული ზრდა(10 მლნ ლარის ოდენობით) დაკავშირებულია იმ ფაქტთან, რომ 2015 წლის ბიუჯეტის კანონის საბოლოო ვარიანტით, სახელმწიფო ვალის კომპონენტი გაანგარიშებულია ახალი გაცვლითი კურსის⁵(1 აშშ დოლარი=1.80 ლარი) მიხედვით და ვალდებულებების დაფარვის ნაწილში აღნიშნული ცვლილება უკავშირდება გაცვლითი კურსის კორექტირებას.

სახელმწიფო ვალის შესახებ თანდართული ინფორმაციის მიხედვით, 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტის საბოლოო ვარიანტი ითვალისწინებს საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისა და უცხო ქვეყნების მთავრობების მიერ საქართველოსთვის გამოყოფილი გრძელვადიანი საინვესტიციო კრედიტების ათვისებას 690 მლნ ლარის ოდენობით. ასევე მსოფლიო ბანკის „განვითარების პოლიტიკის ღონისძიების“ ფარგლებში გათვალისწინებულია 180 მლნ ლარი, აზიის განვითარების ბანკის „შიდა რესურსების მობილიზაციის გაუმჯობესება ინკლუზიური ზრდის პროგრამისათვის“ ფარგლებში 90 მლნ ლარი და ევროკავშირიდან მაკრო-ფინანსური დახმარებისათვის 50 მლნ ლარის სესხის სახით მობილიზება.

რაც შეეხება საშინაო ვალდებულებებს, 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტის საბოლოო ვარიანტით, მეორე ვარიანტთან შედარებით, საშინაო ვალდებულებების ზრდის მუხლი გაზრდილია 200 მლნ ლარით და განსაზღვრულის 600 მლნ ლარით, რაც დაკავშირებულია იმ ფაქტთან რომ 2014 წლის მსგავსად აღნიშნული თანხა გათვალისწინებულია ეკონომიკის გრძელვადიანი რესურსით უზრუნველყოფის ხელშეწყობის მექანიზმისათვის. რაც შეეხება საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებებს, მისი მომსახურებისა და დაფარვისათვის გათვალისწინებულია 194 მლნ ლარი, საიდანაც 35 მლნ ლარით მოხდება ძირითადი თანხის შემცირება, დანარჩენი 159 მლნ ლარი მოემსახურება პროცენტების გადახდას.

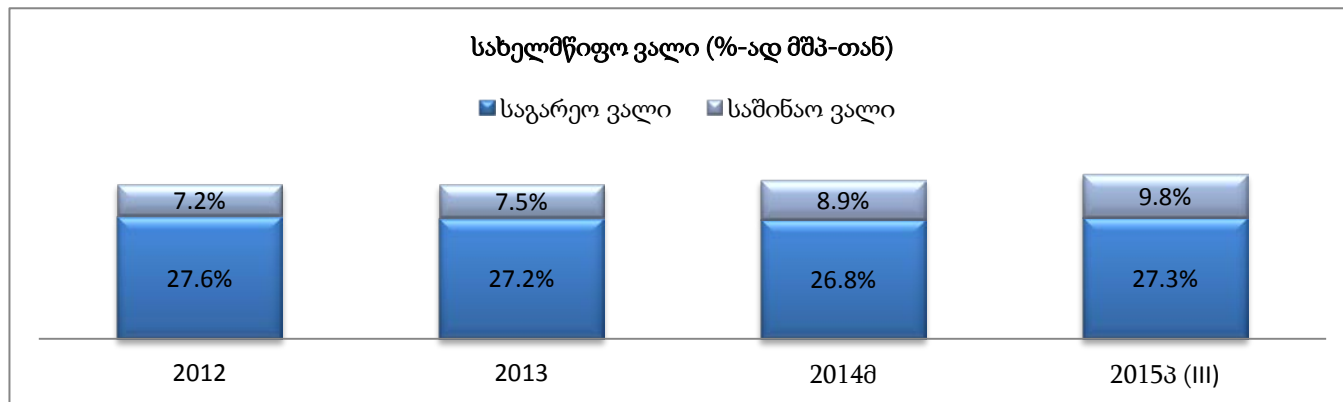
5 გაცვლითი კურსი - 1 აშშ დოლარი=1.80 ლარი;

საშინაო ვალდებულებების დინამიკა (ათასი ლარი)

	2013 წ.	2014 წ.	2014 წ.	2015 წ.	2015 წ.	2015 წ.	2015 წ. (საბოლოო)/ 2014	
	ფაქტი	გეგმა	10 თვე	პროექტი (პირველი ვარიანტი)	პროექტი (გადამუშავებ ული ვარიანტი)	პროექტი (საბოლოო ვარიანტი)	სხვაობა	პროცენტული ცვლილება
საშინაო ვალდებულებების ზრდა	149,531	600,000	523,651	400,000	400,000	600,000	0	0%
საშინაო ვალდებულებების კლება	59,649	66,081	44,574	63,194	63,194	63,194	-2,887	-4.4%

ცხრილი 16. სახელმწიფო ბიუჯეტის საშინაო ვალდებულებების დინამიკა.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, 2015 წლის ბიუჯეტის პროექტი ითვალისწინებს სახაზინო ვალდებულებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებით საშინაო ვალდებულების ცვლილებას არა უმეტეს 600 მლნ ლარის წმინდა ზრდით, რაც აღრიცხვის არსებული სპეციფიკის

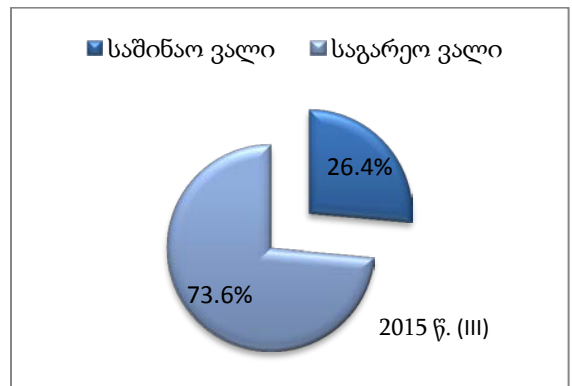
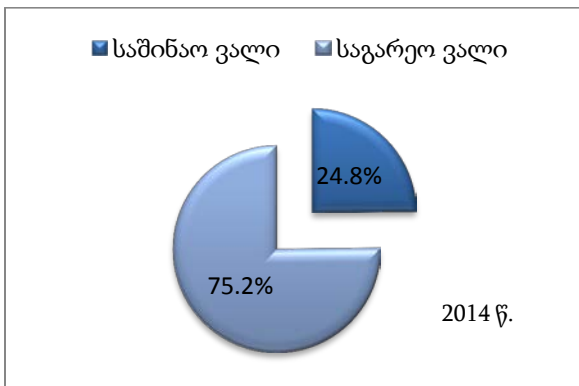

გათვალისწინებით, გულისხმობს საშინაო ვალდებულებების ზრდა შეადგენს 1,097 მლნ ლარის, ხოლო სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების გამოშვების ძირითადი თანხის დაფარვას 497 მლნ ლარის ოდენობით.

დიაგრამა: სახელმწიფო ვალის კომპოზიცია (საშინაო vs. საგარეო)

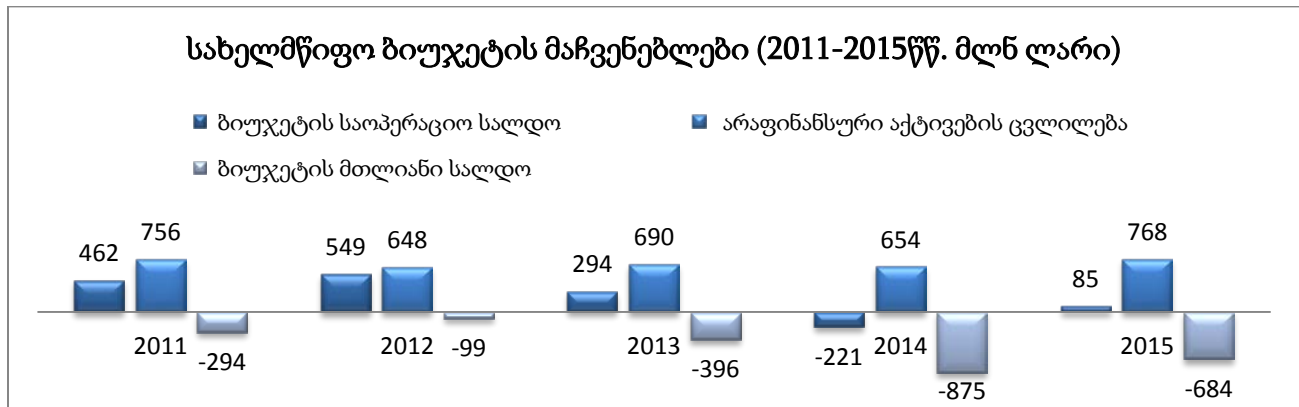
საქართველოს 2015 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის წარმოდგენილი პროექტით მომდევნო წლის ბოლოსათვის, სახელმწიფო ვალის ზღვრული მოცულობა 11,808.6 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 2014 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 1,398.5 მლნ ლარით აღემატება. ნომინალურ გამოსახულებაში ზრდა ძირითადად საშინაო ვალის კომპონენტის ზრდაზე (21%-ით) მოდის ვიდრე საგარეო ვალის ზრდაზე (მხოლოდ 11%). (საყურადღებოა, რომ აღნიშნული კოეფიციენტები გაიანგარიშება ნომინალური მშპ-ს საპროგნოზო მაჩვენებლებთან მიმართებაში, რაც თავის მხრივ ხაზს უსვამს მაკროეკონომიკური აგრეგატების საფუძვლიანობის მნიშვნელობას). **თუმცა აღსანიშნავია, რომ**

იცვლება სახელმწიფო ვალის სტრუქტურა, კერძოდ, 2014 წელთან შედარებით იზრდება საშინაო ვალის წილი და მცირდება საგარეო ვალის %-ული წილი სახელმწიფო ვალის მთლიან პორტფელში.

ანგარიშგების გაუმჯობესებისა და გამჭვირვალობის თვალსაზრისით პოზიტიურად უნდა შეფასდეს ის ფაქტი, რომ გასული წლის მსგავსად, სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონპროექტს თან ერთვის დამატებითი ინფორმაცია სახელმწიფო ვალის შესახებ. კერძოდ, მოცემულია ინფორმაცია, საგარეო ვალდებულებების პორტფელის სტრუქტურის შესახებ ვალდებულებების ვადიანობის, საპროცენტო განაკვეთის ტიპისა და დენომინაციის ვალუტის მიხედვით. **გარდა ზემოაღნიშნულისა, კანონპროექტს თან ერთვის მთავრობის ვალის მდგრადობის ანალიზი, რაც მნიშვნელოვანი ნაბიჯია საშუალოვადინ პერიოდში არსებული ფისკალური რისკების სრულყოფილი წარმოდგენისათვის.** მთავრობის ვალის მდგრადობის ანალიზის ფარგლებში წარმოდგენილია ოთხი სცენარი ძირითად მოქმედ ფაქტორებზე, კერძოდ, რეალური მშპ-ს ზრდის, რეალური საპროცენტო განაკვეთის, პირველადი დეფიციტის, ნომინალური გაცვლითი კურსის შესაძლო შოკების მიხედვით. დანართში განხილული ოთხივე სცენარის მიხედვით, მთავრობის ვალი მშპ-სთან მიმართებაში იზრდება თუმცა ყველა შემთხვევაში კლების ტენდენციით ხასიათდება. როგორც წარმოდგენილ ანალიზშია მითითებული, ვალის მოცულობის ყველაზე მასშტაბური ზრდა შესაძლოა გამოიწვიოს რეალური მშპ-ს ზრდის შოკმა, რაც გამოიწვევს სახელმწიფო ვალის მშპ-სთან ფარდობის ზრდას 38.6%-მდე. ხოლო ყველაზე ნაკლები ზეგავლენა აქვს პირველადი ბალანსის შოკს, რომელიც საბაზისო სცენარისაგან სახელმწიფო ვალის მშპ-სთან ფარდობის მხოლოდ 1%-ით ზრდას იწვევს. ანალიზთან დაკავშირებით, უპირველეს ყოვლისა, საყურადღებოა, რომ განხილულ შოკებთან დაკავშირებით მხოლოდ მითითებულია, რომ „რეალური მშპ-ს ზრდისა და რეალური საპროცენტო განაკვეთის შოკები არის პერმანენტული, ხოლო პირველადი დეფიციტის და ნომინალური გაცვლითი კურსის შოკები ერთჯერადი“, თუმცა დეტალური ინფორმაცია შოკების სიდიდის შესახებ (მაგ. ცვლადის სტანდარტულ გადახრასთან მიმართებაში მითითებული არ არის). აღნიშნული განსაკუთრებით საყურადღებოა პირველადი ბალანსის (Primary Balance) შოკთან მიმართებაში, რამდენადაც საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შეფასებით, პირველადი ბალანსის არსებულ დონეზე შენარჩუნების შემთხვევაში (Constant primary Balance Scenario) სახელმწიფო ვალი საშუალოვადიან პერიოდში ზრდის ტენდენციას ავლენს (თუმცა სიდიდით ვალის მოცულობის ნიშნული მშპ-სთან მიმართებაში კვლავ 35%-40%-ის ფარგლებში მერყეობს).

რაც შეეხება სახელმწიფო ბიუჯეტის სალდოს, როგორც წარმოდგენილი ანალიზით ვლინდება, ისევე როგორც პირველი და მეორე წარდგენისას მოცემული მაჩვენებლებით, მომდევნო წლისათვის დაგეგმილია ბიუჯეტის მთლიანი და საოპერაციო სალდოს გაუმჯობესება, როგორც ნომინალურ გამოსახულებაში, ისე %-ად მშპ-სთან⁶, რაც შეესაბამება ფისკალური კონსოლიდაციის გაცხადებულ მიზნებს. კერძოდ, 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით ბიუჯეტის საოპერაციო სალდო განსაზღვრულია -221 მლნ ლარის დონეზე, ხოლო წარმოდგენილი კანონპროექტით აღნიშნული მაჩვენებელი იზრდება 85 მლნ ლარის დონემდე. ანალოგიური ტენდენცია ვლინდება მთლიანი სალდოსათვის, რომელიც 114 მლნ ლარით უმჯობესდება და მშპ-ს -3.0%-დან -2.1%-მდე იზრდება.

წარმოდგენილი ინფორმაციით, მცირდება ბიუჯეტის დეფიციტი (GFSM 1986), რომლის საპროგნოზო მაჩვენებელიც წარმოდგენილი კანონპროექტის შესაბამისად, 3%-ს შეადგენს და შეესაბამება საკანონმდებლო დონეზე განსაზღვრულ ფისკალურ ლიმიტს⁷. შესაბამისად, საშუალოვადიანი ფისკალური მდგრადობისა და ზემოაღნიშნულ საკანონმდებლო ლიმიტთან შესაბამისობისათვის არსებითია 2015 წლისათვის როგორც შემოსულობების, ისე გადასახდელების წარმოდგენილი ძირითადი პარამეტრების გეგმისამებრ შესრულება.

⁶ მშპ-სთან მიმართებაში 2014 და 2015 წლის მაჩვენებლების გამოთვლისას გამოყენებულია 2015 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტის საბოლოო ვარიანტზე თანდართული BDD-ის მონაცემები.

⁷ საქართველოს ორგანული კანონი “ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ”

დანართი 1. სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები და გადასახდელები (ათასი ლარი)

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები და გადასახდელები (ათასი ლარი)

	2012 წლის ფაქტი*	2013 წლის ფაქტი*	2013 წ. ფაქტი / 2012 წ. ფაქტი		2014 წლის გეგმა	2015 წლის პროექტი (პირველი წარდგენა)	2015 წლის პროექტი (მეორე წარდგენა)	2015 წლის პროექტი (მესამე წარდგენა)	2015 წ. პროექტი (მესამე წარდგენა) / 2014 წ. გეგმა	
			სხვაობა	პროცენტული ცვლილება					სხვაობა	პროცენტული ცვლილება
შემოსულობები	7,985,347	7,694,823	-290,524	-3.6%	9,105,000	9,400,000	9,570,000	9,875,000	770,000	8.5%
შემოსავლები	7,115,329	6,839,493	-275,836	-3.9%	7,319,000	7,930,000	8,090,000	8,090,000	771,000	10.5%
გადასახდელები	6,311,078	6,287,685	-23,393	-0.4%	6,820,000	7,460,000	7,600,000	7,600,000	780,000	11.4%
გრანტები	269,635	238,861	-30,774	-11.4%	144,000	180,000	215,000	215,000	71,000	49.3%
სხვა შემოსავლები	534,616	312,947	-221,669	-41.5%	355,000	290,000	275,000	275,000	-80,000	-22.5%
არაფინანსური აქტივების კლება	80,224	77,515	-2,709	-3.4%	80,000	80,000	80,000	85,000	5,000	6.3%
ფინანსური აქტივების კლება	41,585	39,924	-1,661	-4.0%	70,000	70,000	70,000	90,000	20,000	28.6%
ვალდებულებების ზრდა	748,209	737,891	-10,318	-1.4%	1,636,000	1,320,000	1,330,000	1,610,000	-26,000	-1.6%
გადასახდელები	7,806,802	8,104,218	297,416	3.8%	9,080,000	9,350,000	9,520,000	9,575,000	495,000	5.5%
ხარჯები	6,566,316	6,545,615	-20,701	-0.3%	7,539,613	7,891,025	7,979,492	8,005,443	465,830	6.2%
შრომის ანაზღაურება	1,049,425	1,187,570	138,145	13.2%	1,318,304	1,372,434	1,405,532	1,407,933	89,629	6.8%

საქონელი და მომსახურება	1,060,947	765,801	-295,146	-27.8%	853,836	912,172	943,109	963,727	109,891	12.9%
პროცენტი	248,338	233,043	-15,295	-6.2%	305,047	360,106	359,106	364,106	59,059	19.4%
სუბსიდიები	253,101	242,552	-10,549	-4.2%	241,373	204,466	206,080	247,914	6,541	2.7%
გრანტები	1,210,722	1,083,320	-127,402	-10.5%	1,111,779	1,171,553	1,170,880	1,172,687	60,908	5.5%
სოციალური უზრუნველყოფა	1,710,301	2,083,044	372,743	21.8%	2,581,394	2,653,043	2,671,661	2,687,682	106,288	4.1%
სხვა ხარჯები	1,033,480	950,285	-83,195	-8.0%	1,127,881	1,217,251	1,223,123	1,161,393	33,512	3.0%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	728,466	767,632	39,166	5.4%	734,125	765,662	854,595	853,244	119,119	16.2%
ფინანსური აქტივების ზრდა	372,654	277,105	-95,549	-25.6%	208,180	284,090	276,690	297,090	88,910	42.7%
ვალდებულებების კლება	139,366	513,865	374,499	268.7%	598,081	409,223	409,223	419,223	-178,858	-29.9%

პარლამენტის
საბიუჯეტო ოფისი

* შედარებისათვის, 2012-2013 წწ. ფინანსური აქტივების კლების მუხლში და შესაბამისად, შემოსულობების ჯამში, არ არის გათვალისწინებული წინა წლების გამოუყენებელი საბიუჯეტო სახსრების დაბრუნება; აგრეთვე, სხვა თანხები (ხარჯების მობრუნების შედეგად ხაზინის ერთიან ანგარიშზე რიცხული გაურკვეველი თანხები, რომელიც დაზუსტების შემდგომ მიიმართება დანიშნულებით)

დანართი 2. საგადასახადო შემოსავლების სენსიტიურობა მაკროცვლადების ოფიციალური პროგნოზებისაგან 0.5%-ით გადახრის მიმართ(აღნიშნული ანალიზი არ ისახავს მიზნად მაკროცვლადების ქვემოთმოცემული სცენარების რეალიზაციის ალბათობის შეფასებას და ასახავს მხოლოდ საგადასახადო შემოსავლების მოსალოდნელ ცვლილებებს მაკროცვლადების ცვლილებების შემთხვევაში).

ცხრილი 1. საგადასახადო შემოსავლების სენსიტიურობა მაკროცვლადების ოფიციალური პროგნოზებისაგან 0.5%-ით გადახრის მიმართ

1.1 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 0.5%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,542,000	-186,000	-2.4%	7,565,000	-163,000	-2.1%	7,797,000	69,000	0.9%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,194,000	-19,000	-0.9%	1,961,000	-252,000	-11.4%	2,195,000	-18,000	-0.8%
მოგების გადასახადი	900,000	922,000	22,000	2.4%	1,002,000	102,000	11.3%	878,000	-22,000	-2.4%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,412,000	-117,000	-3.3%	3,592,000	63,000	1.8%	3,641,000	112,000	3.2%
აკციზი	947,000	872,000	-75,000	-7.9%	869,000	-78,000	-8.2%	943,000	-4,000	-0.4%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%

სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%
-------------------	--------	--------	---	------	--------	---	------	--------	---	------

1. 2 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 0.5%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,421,000	-307,000	-4.0%	7,501,000	-227,000	-2.9%	7,731,000	3,000	0.0%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,153,000	-60,000	-2.7%	1,943,000	-270,000	-12.2%	2,174,000	-39,000	-1.8%
მოგების გადასახადი	900,000	914,000	14,000	1.6%	993,000	93,000	10.3%	871,000	-29,000	-3.2%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,347,000	-182,000	-5.2%	3,558,000	29,000	0.8%	3,607,000	78,000	2.2%
აქციზი	947,000	865,000	-82,000	-8.7%	866,000	-81,000	-8.6%	939,000	-8,000	-0.8%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1. 3 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 0.5%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*	2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**	3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***
--	-----------------------	---	---	--

		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,539,000	-189,000	-2.4%	7,564,000	-164,000	-2.1%	7,795,000	67,000	0.9%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,194,000	-19,000	-0.9%	7,564,000	5,351,000	241.8%	2,195,000	-18,000	-0.8%
მოგების გადასახადი	900,000	922,000	22,000	2.4%	7,564,000	6,664,000	740.4%	878,000	-22,000	-2.4%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,412,000	-117,000	-3.3%	7,564,000	4,035,000	114.3%	3,641,000	112,000	3.2%
აქციზი	947,000	869,000	-78,000	-8.2%	867,000	-80,000	-8.4%	941,000	-6,000	-0.6%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1. 4 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 0.5%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,405,000	-323,000	-4.2%	7,502,000	-226,000	-2.9%	7,732,000	4,000	0.1%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,152,000	-61,000	-2.8%	1,943,000	-270,000	-12.2%	2,174,000	-39,000	-1.8%

მოგების გადასახადი	900,000	914,000	14,000	1.6%	993,000	93,000	10.3%	871,000	-29,000	-3.2%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,347,000	-182,000	-5.2%	3,558,000	29,000	0.8%	3,606,000	77,000	2.2%
აკციზი	947,000	850,000	-97,000	-10.2%	867,000	-80,000	-8.4%	941,000	-6,000	-0.6%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1.5 პროგნოზის გადახრა ბიუჯეტის გეგმიდან თუ რეალური მშპ-ს ზრდის და ინფლაციის მაჩვენებელი ოფიციალურ პროგნოზს 0.5%-ით გადააჭარბებს

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,600,000	-128,000	-1.7%	7,597,000	-131,000	-1.7%	7,830,000	102,000	1.3%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,215,000	2,000	0.1%	1,971,000	-242,000	-10.9%	2,206,000	-7,000	-0.3%
მოგების გადასახადი	900,000	926,000	26,000	2.9%	1,006,000	106,000	11.8%	882,000	-18,000	-2.0%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,445,000	-84,000	-2.4%	3,610,000	81,000	2.3%	3,659,000	130,000	3.7%
აკციზი	947,000	872,000	-75,000	-7.9%	869,000	-78,000	-8.2%	943,000	-4,000	-0.4%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%

სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%
-------------------	--------	--------	---	------	--------	---	------	--------	---	------

1. 6 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 0.5%-ით, ხოლო ინფლაციის მაჩვენებელი ნაკლები იქნება ოფიციალურ პროგნოზზე 0.5%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,485,000	-243,000	-3.1%	7,535,000	-193,000	-2.5%	7,766,000	38,000	0.5%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,173,000	-40,000	-1.8%	1,952,000	-261,000	-11.8%	2,185,000	-28,000	-1.3%
მოგების გადასახადი	900,000	918,000	18,000	2.0%	998,000	98,000	10.9%	874,000	-26,000	-2.9%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,380,000	-149,000	-4.2%	3,575,000	46,000	1.3%	3,624,000	95,000	2.7%
აქციზი	947,000	872,000	-75,000	-7.9%	869,000	-78,000	-8.2%	943,000	-4,000	-0.4%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1. 7 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი და ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 0.5%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*	2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**	3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***
--	-----------------------	---	---	--

		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,363,000	-365,000	-4.7%	7,471,000	-257,000	-3.3%	7,699,000	-29,000	-0.4%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,131,000	-82,000	-3.7%	1,934,000	-279,000	-12.6%	2,164,000	-49,000	-2.2%
მოგების გადასახადი	900,000	910,000	10,000	1.1%	989,000	89,000	9.9%	867,000	-33,000	-3.7%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,315,000	-214,000	-6.1%	3,541,000	12,000	0.3%	3,589,000	60,000	1.7%
აქციზი	947,000	865,000	-82,000	-8.7%	866,000	-81,000	-8.6%	939,000	-8,000	-0.8%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1. 8 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 0.5%-ით, ხოლო ინფლაციის მაჩვენებელი ოფიციალურ პროგნოზს 0.5%-ით გადააჭარბებს

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,478,000	-250,000	-3.2%	7,532,000	-196,000	-2.5%	7,762,000	34,000	0.4%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,173,000	-40,000	-1.8%	1,952,000	-261,000	-11.8%	7,762,000	5,549,000	250.7%

მოგების გადასახადი	900,000	918,000	18,000	2.0%	998,000	98,000	10.9%	7,762,000	6,862,000	762.4%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,380,000	-149,000	-4.2%	3,575,000	46,000	1.3%	7,762,000	4,233,000	119.9%
აკციზი	947,000	865,000	-82,000	-8.7%	866,000	-81,000	-8.6%	939,000	-8,000	-0.8%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

ცხრილი 2. საგადასახადო შემოსავლების სენსიტიურობა მაკროეკონომიკური ოფიციალური პროგნოზებისაგან 1%-ით გადახრის მიმართ

1.1 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზს გადააჭარბებს 1%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,602,000	-126,000	-1.6%	7,598,000	-130,000	-1.7%	7,831,000	103,000	1.3%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,215,000	2,000	0.1%	1,971,000	-242,000	-10.9%	2,206,000	-7,000	-0.3%
მოგების გადასახადი	900,000	925,000	25,000	2.8%	1,006,000	106,000	11.8%	882,000	-18,000	-2.0%
დამატებული ღირებულების	3,529,000	3,444,000	-85,000	-2.4%	3,609,000	80,000	2.3%	3,658,000	129,000	3.7%

გადასახადი										
აქციზი	947,000	876,000	-71,000	-7.5%	871,000	-76,000	-8.0%	945,000	-2,000	-0.2%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1. 2 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 1%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,361,000	-367,000	-4.7%	7,469,000	-259,000	-3.4%	7,697,000	-31,000	-0.4%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,132,000	-81,000	-3.7%	1,934,000	-279,000	-12.6%	2,164,000	-49,000	-2.2%
მოგების გადასახადი	900,000	910,000	10,000	1.1%	989,000	89,000	9.9%	867,000	-33,000	-3.7%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,315,000	-214,000	-6.1%	3,541,000	12,000	0.3%	3,589,000	60,000	1.7%
აქციზი	947,000	862,000	-85,000	-9.0%	864,000	-83,000	-8.8%	937,000	-10,000	-1.1%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1.3 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზს გადაჭარბებს 1%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,597,000	-131,000	-1.7%	7,596,000	-132,000	-1.7%	7,828,000	100,000	1.3%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,215,000	2,000	0.1%	1,971,000	-242,000	-10.9%	2,206,000	-7,000	-0.3%
მოგების გადასახადი	900,000	926,000	26,000	2.9%	1,007,000	107,000	11.9%	882,000	-18,000	-2.0%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,445,000	-84,000	-2.4%	3,610,000	81,000	2.3%	3,659,000	130,000	3.7%
აკციზი	947,000	869,000	-78,000	-8.2%	867,000	-80,000	-8.4%	941,000	-6,000	-0.6%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1.4 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 1%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო	7,728,000	7,367,000	-361,000	-4.7%	7,471,000	-257,000	-3.3%	7,701,000	-27,000	-0.3%

შემოსავლები		0			00					
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,131,000	-82,000	-3.7%	1,933,000	-280,000	-12.7%	2,164,000	-49,000	-2.2%
მოგების გადასახადი	900,000	910,000	10,000	1.1%	989,000	89,000	9.9%	867,000	-33,000	-3.7%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,315,000	-214,000	-6.1%	3,541,000	12,000	0.3%	3,589,000	60,000	1.7%
აქციზი	947,000	869,000	-78,000	-8.2%	867,000	-80,000	-8.4%	941,000	-6,000	-0.6%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1. 5 პროგნოზის გადახრა ბიუჯეტის გეგმიდან თუ რეალური მშპ-ს და ინფლაციის მაჩვენებელი ოფიციალურ პროგნოზს 1%-ით გადააჭარბებს

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,721,000	-7,000	-0.1%	7,661,000	-67,000	-0.9%	7,894,000	166,000	2.1%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,257,000	44,000	2.0%	1,990,000	-223,000	-10.1%	2,227,000	14,000	0.6%
მოგების გადასახადი	900,000	934,000	34,000	3.8%	1,015,000	115,000	12.8%	889,000	-11,000	-1.2%
დამატებული ღირებულების	3,529,000	3,512,000	-17,000	-0.5%	3,644,000	115,000	3.3%	3,693,000	164,000	4.6%

გადასახადი										
აქციზი	947,000	876,000	-71,000	-7.5%	871,000	-76,000	-8.0%	945,000	-2,000	-0.2%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1. 6 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზს გადაჭარბებს 1%-ით, ხოლო ინფლაციის მაჩვენებელი ნაკლები იქნება ოფიციალურ პროგნოზზე 1%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,485,000	-243,000	-3.1%	7,537,000	-191,000	-2.5%	7,766,000	38,000	0.5%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,172,000	-41,000	-1.9%	1,952,000	-261,000	-11.8%	2,184,000	-29,000	-1.3%
მოგების გადასახადი	900,000	917,000	17,000	1.9%	998,000	98,000	10.9%	874,000	-26,000	-2.9%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,378,000	-151,000	-4.3%	3,575,000	46,000	1.3%	3,623,000	94,000	2.7%
აქციზი	947,000	876,000	-71,000	-7.5%	871,000	-76,000	-8.0%	945,000	-2,000	-0.2%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1.7 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი და ინფლაცია ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 1%-ით

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო შემოსავლები	7,728,000	7,249,000	-479,000	-6.2%	7,407,000	-321,000	-4.2%	7,634,000	-94,000	-1.2%
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,091,000	-122,000	-5.5%	1,915,000	-298,000	-13.5%	2,143,000	-70,000	-3.2%
მოგების გადასახადი	900,000	902,000	2,000	0.2%	980,000	80,000	8.9%	859,000	-41,000	-4.6%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,252,000	-277,000	-7.8%	3,507,000	-22,000	-0.6%	3,555,000	26,000	0.7%
აქციზი	947,000	862,000	-85,000	-9.0%	864,000	-83,000	-8.8%	937,000	-10,000	-1.1%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

1.8 პროგნოზის ბიუჯეტის გეგმიდან გადახრა თუ სხვა თანაბარ პირობებში რეალური მშპ-ს ზრდის ტემპი ოფიციალურ პროგნოზზე ნაკლებია 1%-ით, ხოლო ინფლაციის მაჩვენებელი ოფიციალურ პროგნოზს 1%-ით გადააჭარბებს

	ბიუჯეტის გეგმა (2015)	1. პროგნოზი 2013 წლის ფაქტიურ მონაცემებზე დაყრდნობით*			2. პროგნოზი 2014 წლის ბიუჯეტის გეგმაზე დაყრდნობით**			3. პროგნოზი 2014 წლის 10 თვის მონაცემების მაჩვენებელზე დაყრდნობით***		
		პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)	პროგნოზი	გადახრა (ათასი ლარი)	გადახრა (%)
საგადასახადო	7,728,000	7,475,000	-253,000	-3.3%	7,530,000	-198,000	-2.6%	7,760,000	32,000	0.4%

შემოსავლები		0			00					
საშემოსავლო გადასახადი	2,213,000	2,173,000	-40,000	-1.8%	1,952,000	-261,000	-11.8%	2,185,000	-28,000	-1.3%
მოგების გადასახადი	900,000	918,000	18,000	2.0%	998,000	98,000	10.9%	874,000	-26,000	-2.9%
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,529,000	3,380,000	-149,000	-4.2%	3,575,000	46,000	1.3%	3,624,000	95,000	2.7%
აქციზი	947,000	862,000	-85,000	-9.0%	864,000	-83,000	-8.8%	937,000	-10,000	-1.1%
იმპორტის გადასახადი	114,000	117,000	3,000	2.6%	116,000	2,000	1.8%	115,000	1,000	0.9%
სხვა გადასახადები	25,000	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%	25,000	0	0.0%

დანართი 3. 2015 წლის წარმოდგენილი კანონპროექტით საბოლოო ვარიანტით ასიგნებების ცვლილება 2014 წლის ბიუჯეტის კანონით გათვალისწინებულ გეგმასთან მიმართებაში, მხარჯავი დაწესებულებების მიხედვით.

ორგანიზ. კოდი ⁸	დასახელება	2013 წლის ათვისება	2014 წლის ბიუჯეტის კანონით დამტკიცებული გეგმა	2014 წლის 10 თვის ათვისება	2014 წლის 10 თვის ათვისება (%)	2015 (III) წლის კანონპროექტი	2014-სა და 2015 (III) წლის გეგმებს შორის ცვლილება	2015 (III) წლის % ცვლილება 2014 წელთან შედარებით
01 00	საქართველოს პარლამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	58,356,916.45	59,531,700.00	43,700,959.97	73.4%	60,531,700.00	1,000,000.00	1.68%
02 00	საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია	15,566,644.81	9,000,000.00	6,969,093.55	77.4%	9,800,000.00	800,000.00	8.89%
03 00	საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატი	1,749,140.24	2,000,000.00	986,169.73	49.3%	2,000,000.00	0.00	0.00%
04 00	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	13,249,069.20	20,000,000.00	21,040,369.90	105.2%	32,500,000.00	12,500,000.00	62.50%
05 00	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური	10,094,336.49	12,250,000.00	9,124,525.95	74.5%	12,863,000.00	613,000.00	5.00%
06 00	საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია	51,972,572.58	54,500,000.00	52,739,247.61	96.8%	22,500,000.00	-32,000,000.00	-58.72%
07 00	საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო	2,559,467.05	3,315,000.00	2,437,226.35	73.5%	3,390,000.00	75,000.00	2.26%
08 00	საქართველოს უზენაესი სასამართლო	5,223,997.94	6,615,000.00	5,195,843.82	78.5%	6,615,000.00	0.00	0.00%
09 00	საერთო სასამართლოები	37,322,230.67	47,425,000.00	36,419,674.03	76.8%	50,000,000.00	2,575,000.00	5.43%
10 00	საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო	1,472,974.42	2,495,000.00	1,701,570.07	68.2%	2,700,000.00	205,000.00	8.22%
11 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და	1,176,913.43	900,000.00	596,969.46	66.3%	900,000.00	0.00	0.00%

⁸ ორგანიზაციული კოდი წარმოდგენილია 2015 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტის საბოლოო ვარიანტის მიხედვით.

თვითმმართველ ქალაქ ფოთში								
12 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში	635,205.94	650,000.00	535,378.37	82.4%	700,000.00	50,000.00	7.69%
13 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ზაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ ქუთაისში	834,070.04	800,000.00	775,231.68	96.9%	800,000.00	0.00	0.00%
14 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში	796,140.41	800,000.00	615,434.45	76.9%	800,000.00	0.00	0.00%
15 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია დუშეთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში	628,571.72	650,000.00	554,528.06	85.3%	650,000.00	0.00	0.00%
16 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში	690,963.18	650,000.00	510,288.27	78.5%	650,000.00	0.00	0.00%
17 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში	604,566.99	650,000.00	502,075.01	77.2%	650,000.00	0.00	0.00%
18 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრი წყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და თვითმმართველ ქალაქ რუსთავეში	761,320.11	800,000.00	617,659.76	77.2%	1,000,000.00	200,000.00	25.00%
19 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში	711,513.87	700,000.00	565,522.93	80.8%	700,000.00	0.00	0.00%

20 00	ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	4,210,404.46	2,800,000.00	3,804,160.15	135.9%	3,100,000.00	300,000.00	10.71%
21 00	დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	1,344,308.85	900,000.00	961,366.99	106.8%	1,200,000.00	300,000.00	33.33%
22 00	რეინტეგრაციის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	1,283,249.85	1,350,000.00	1,024,250.01	75.9%	1,350,000.00	0.00	0.00%
23 00	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	95,926,623.38	96,000,000.00	69,528,825.43	72.4%	100,000,000.00	4,000,000.00	4.17%
24 00	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო*	95,274,932.60	87,000,000.00	40,411,394.89	46.4%	120,000,000.00	33,000,000.00	37.93%
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	783,187,885.16	875,000,000.00	630,875,550.04	72.1%	1,000,000,000.00	125,000,000.00	14.29%
26 00	საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	74,984,612.37	60,500,000.00	46,440,799.81	76.8%	68,500,000.00	8,000,000.00	13.22%
27 00	საქართველოს სასაგარეო ურთიერთობების, პროზაგიისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა სამინისტრო	160,559,443.96	157,000,000.00	113,422,988.86	72.2%	155,000,000.00	-2,000,000.00	-1.27%
28 00	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო	76,425,084.14	90,000,000.00	75,898,008.55	84.3%	100,000,000.00	10,000,000.00	11.11%
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო*	661,129,790.54	660,000,000.00	531,441,136.76	80.5%	640,000,000.00	-20,000,000.00	-3.03%
30 00	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	585,525,929.31	600,000,000.00	500,659,420.55	83.4%	638,700,000.00	38,700,000.00	6.45%
31 00	საქართველოს დაზვერვის სამსახური	5,028,794.42	8,000,000.00	6,723,161.21	84.0%	14,000,000.00	6,000,000.00	75.00%
32 00	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	675,923,047.96	754,300,000.00	545,963,230.68	72.4%	853,900,000.00	99,600,000.00	13.20%
33 00	საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო	77,663,270.43	80,000,000.00	72,726,056.20	90.9%	95,000,000.00	15,000,000.00	18.75%
34 00	საქართველოს ოკუპირებული	47,262,944.63	48,000,000.00	13,150,251.84	27.4%	70,000,000.00	22,000,000.00	45.83%

ტერიტორიებიდან იძულებით
გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და
ლტოლვილთა სამინისტრო

35 00	საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	2,126,457,009.68	2,658,000,000.00	2,153,980,113.64	81.0%	2,785,000,000.00	127,000,000.00	4.78%
36 00	საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო	143,506,852.64	114,600,000.00	98,415,993.37	85.9%	125,000,000.00	10,400,000.00	9.08%
37 00	საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	227,429,678.64	263,500,000.00	225,931,215.17	85.7%	292,900,000.00	29,400,000.00	11.16%
38 00	საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო	20,421,215.93	31,000,000.00	23,739,169.63	76.6%	39,000,000.00	8,000,000.00	25.81%
39 00	საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტრო	66,092,936.68	53,900,000.00	69,368,948.64	128.7%	70,000,000.00	16,100,000.00	29.87%
40 00	საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური	51,992,795.19	46,000,000.00	38,847,291.83	84.5%	53,000,000.00	7,000,000.00	15.22%
41 00	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი	3,005,002.83	2,380,000.00	2,678,676.75	112.5%	4,000,000.00	1,620,000.00	68.07%
42 00	სსიპ – საზოგადოებრივი მაუწყებელი	33,730,727.06	38,000,000.00	32,230,504.51	84.8%	40,820,000.00	2,820,000.00	7.42%
43 00	სსიპ – კონკურენციის სააგენტო ⁹	679,916.32	680,000.00	402,036.27	59.1%	1,900,000.00	1,220,000.00	179.41%
44 00	სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	3,764,929.70	3,500,000.00	3,057,479.54	87.4%	3,500,000.00	0.00	0.00%
45 00	საქართველოს საპატრიარქო	24,996,107.43	25,000,000.00	22,337,169.10	89.3%	25,000,000.00	0.00	0.00%
46 00	სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო	3,500,000.00	3,500,000.00	3,422,331.82	97.8%	3,500,000.00	0.00	0.00%

⁹ 2015 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტის სამივე წარდგენის მიხედვით, 43 00 ორგანიზაციული კოდით არის წარმოდგენილი “სსიპ-კონკურენციის სააგენტო“, მაშინ როცა 2014 წლის ბიუჯეტის კანონში 43 00 კოდით იყო წარმოდგენილი “სსიპ-კონკურენციისა და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო”. 2015 წლის ბიუჯეტის კანონპროექტის საბოლოო ვარიანტით “სსიპ-სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო” დამოუკიდებელ მხარჯავ დაწესებულებად (ორგანიზაციული კოდი 59 00) არის წარმოდგენილი.

47 00	სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი	6,381,493.50	14,600,000.00	7,110,900.50	48.7%	8,900,000.00	-5,700,000.00	-39.04%
48 00	სსიპ - საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური		1,300,000.00	980,415.04	75.4%	1,300,000.00	0.00	0.00%
49 00	სსიპ - საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო სააგენტო	2,400,000.00	2,400,000.00	1,021,603.77	42.6%	2,500,000.00	100,000.00	4.17%
50 00	სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო		600,000.00	548,719.08	91.5%	1,200,000.00	600,000.00	100.00%
51 00	პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი		600,000.00	431,377.13	71.9%	1,450,000.00	850,000.00	141.67%
52 00	საგაჭრო-სამრეწველო პალატა		500,000.00	2,656,931.50	531.4%	500,000.00	0.00	0.00%
53 00	სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური					4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
54 00	სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური					7,450,000.00	7,450,000.00	100.00%
55 00	სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო					4,200,000.00	4,200,000.00	100.00%
56 00	სსიპ – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური					2,150,000.00	2,150,000.00	100.00%
57 00	ა(ა)იპ- საქართველოს სოლიდარობის ფონდი					260,000.00	260,000.00	100.00%
58 00	საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	2,209,554,100.00	2,075,358,300.00	1,473,500,111.20	71.0%	2,026,470,300.00	-48,888,000.00	-2.36%